

แผนการจัดกิจกรรมที่ 2

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ชุมชนวิทยาศาสตร์
หน่วยการเรียนรู้ที่ 2 ชื่อหน่วย เศรษฐกิจพอเพียง
เรื่อง ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

เวลา 8 ชั่วโมง

เวลาเรียน 2 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางการดำเนินชีวิตและวิถีปฏิบัติที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีพระราชดำรัสชี้แนะแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า ๓๐ ปี และได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัว ตลอดจนใช้ความรู้ และคุณธรรมเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต การป้องกันให้รอดพ้นจากวิกฤต และให้สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่างๆ

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 จุดประสงค์ปลายทาง

มีความรู้ความเข้าใจปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.2 จุดประสงค์นำทาง

2.2.1 บอกความหมายของเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างถูกต้อง

2.2.2 อธิบายความสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างถูกต้อง

2.2.3 อธิบายหลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียงได้อย่างถูกต้อง

2.2.4 สรุปข้อมูลเศรษฐกิจพอเพียงลงในแผนภาพได้อย่างถูกต้อง

2.2.5 มีคุณธรรมเกี่ยวกับความมีวินัย ความรับผิดชอบ ความสนใจใฝ่รู้และมนุษยสัมพันธ์

3. เนื้อหาสาระ

3.1 ความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง

3.2 ความสำคัญของเศรษฐกิจพอเพียง

3.3 หลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง

4. กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ชั่วโมงที่ 3

4.1 ครูจัดเตรียมเอกสาร และวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนให้พร้อมเมื่อนักเรียนเข้าห้องเรียนเรียบร้อยแล้ว จึงเรียกชื่อนักเรียน และจดบันทึกในสมุดบันทึกเวลาเรียน

4.2 นำเข้าสู่บทเรียน โดยการสร้างความสนใจด้วยการนำพระบรมฉายาลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวขณะโบกพระหัตถ์ ณ สีหบัญชร เมื่อวันที่ 9 มิถุนายน พ.ศ.2549 และถามความรู้สึกละเอียดของนักเรียนว่า “รู้สึกอย่างไรเมื่อได้ชมพระบรมฉายาลักษณ์ดังกล่าว”

4.3 ครูสร้างบรรยากาศให้นักเรียนสนใจที่จะร่วมกิจกรรมโดยแจ้งให้ทราบเกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้ตามรูปแบบการร่วมมือกันเรียนรู้โดยใช้เทคนิค Jigsaw

4.4 ครูชี้แจงชื่อหน่วย จุดประสงค์การเรียนรู้ และหัวข้อของเนื้อหาสาระในบทเรียน

4.5 จัดนักเรียนออกเป็นกลุ่มบ้าน (Home group) จำนวนกลุ่มละ 5 คน ตามจำนวนเรื่องที่ครูกำหนดให้ศึกษา โดยแต่ละเรื่องเป็นอิสระไม่เกี่ยวข้องกัน จำนวน 5 เรื่อง ได้แก่

4.5.1 พระบรมราโชวาท...สู่พื้นฐานแห่งความพอเพียง

4.5.2 ความหมายของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

4.5.3 ทฤษฎีใหม่หล่อเลี้ยงปวงประชา

4.5.4 ความเหมาะสมทั้งวันนี้และวันหน้า

4.5.5 ปวงชนสุขสันต์สู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน

4.6 นักเรียนในกลุ่มบ้าน (Home group) แต่ละคนเลือกเรื่องที่จะศึกษาตามที่ครูกำหนดให้คนละ 1 เรื่อง ให้ครบทุกคน

4.7 นักเรียนที่เลือกเรื่องเดียวกันมารวมกลุ่มกันเป็นกลุ่มผู้เชี่ยวชาญ (Expert group) แล้วดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ตามกระบวนการใบงานที่ครูจัดไว้ให้ วางแผนการทำงาน ดำเนินงาน วิเคราะห์ อภิปราย ซักถาม สรุป ตรวจสอบความรู้จนเข้าใจชัดเจน สามารถเป็นวิทยากรได้ โดยใช้เวลา 30 นาที

4.8 ครูสังเกตพฤติกรรมการคิด วิธีศึกษา การทำงานกลุ่ม และคุณธรรมเกี่ยวกับความมีวินัย ความรับผิดชอบ ความสนใจใฝ่รู้ ตลอดจนการมีมนุษยสัมพันธ์ และครูคอยให้กำลังใจ และให้ความช่วยเหลือกลุ่มที่มีปัญหา

4.9 นักเรียนจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญกลับกลุ่มบ้าน (Home group) ทุกคนทำหน้าที่วิทยากรถ่ายทอดความรู้และทักษะให้เพื่อนทุกคนในกลุ่มบ้านมีการอภิปรายกันภายในกลุ่มจนครบทุกเรื่อง โดยใช้เวลา 20 นาที

4.10 ครูให้นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานโดยให้สมาชิกในกลุ่มทุกคนมีส่วนร่วมในการนำเสนอผลงานให้เวลากลุ่มละ 3 นาที

4.11 ครูสังเกตพฤติกรรมภาพของนักเรียนในการนำเสนอ ความถูกต้องของเนื้อหาสาระ ความคิดสร้างสรรค์ของกลุ่ม การใช้วาจาที่สุภาพ และมารยาทที่เหมาะสมในการแสดงออกหน้าชั้นเรียน

4.12 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปสาระสำคัญ เรื่อง ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและนักเรียนจดบันทึกสาระสำคัญและมอบใบงานที่ 2.1 เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงให้นักเรียนไปทำที่บ้านและนำเสนอในชั่วโมงเรียนต่อไป

4.13 ประธานกลุ่มประเมินกลุ่มของตนเองตามแบบประเมิน เลขานุการกลุ่มช่วยกันเก็บรวบรวมผลงานกลุ่มไว้ในแฟ้มสะสมงานของกลุ่ม

ชั่วโมงที่ 4

4.14 ครูจัดเตรียมเอกสาร และวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนให้พร้อมเมื่อนักเรียนเข้าห้องเรียนเรียบร้อยแล้ว จึงเรียกชื่อนักเรียน และจดบันทึกในสมุดบันทึกเวลาเรียน

4.15 นำเข้าสู่บทเรียน โดยการสนทนาซักถามเกี่ยวกับเรื่องที่เรียนในชั่วโมงที่แล้ว

4.16 ครูสร้างบรรยากาศให้นักเรียนสนใจที่จะร่วมกิจกรรมโดยแจ้งให้ทราบเกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้

4.17 ครูชี้แจงชื่อหน่วย จุดประสงค์การเรียนรู้ และหัวข้อของเนื้อหาสาระในบทเรียน

4.18 จัดนักเรียนออกเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 6-8 คน แต่ละกลุ่มศึกษาใบความรู้ที่ 2.6 เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง ที่ครูแจกให้ แล้วร่วมกันทำกิจกรรมในใบงานที่ 2.2

4.19 นักเรียนแต่ละกลุ่มสรุปข้อมูลจากการศึกษาและอภิปรายในกลุ่มลงในแผนภาพ

4.20 ครูสังเกตพฤติกรรมการคิด วิเคราะห์ การทำงานกลุ่ม และคุณธรรมเกี่ยวกับความมีวินัย ความรับผิดชอบ ความสนใจใฝ่รู้ ตลอดจนการมีมนุษยสัมพันธ์ และครูคอยให้กำลังใจ และให้ความช่วยเหลือกลุ่มที่มีปัญหา

4.21 นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานโดยให้สมาชิกในกลุ่มทุกคนมีส่วนร่วมในการนำเสนอผลงานให้เวลากลุ่มละ 3 นาที

4.22 ครูสังเกตพฤติกรรมภาพของนักเรียนในการนำเสนอ ความถูกต้องของเนื้อหาสาระ ความคิดสร้างสรรค์ของกลุ่ม การใช้วาจาที่สุภาพ และมารยาทที่เหมาะสมในการแสดงออกหน้าชั้นเรียน

4.23 ครูและนักเรียนร่วมกันสรุปสาระสำคัญ เรื่อง ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและนักเรียนจดบันทึกสาระสำคัญ

4.24 ประธานกลุ่มประเมินกลุ่มของตนเองตามแบบประเมิน เลขานุการกลุ่มช่วยกันเก็บรวบรวมผลงานกลุ่มไว้ในแฟ้มสะสมงานของกลุ่ม

5. สื่อ/อุปกรณ์/แหล่งการเรียนรู้

- 5.1 พระบรมฉายาลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร
- 5.2 ใบความรู้ที่ 2.1 เรื่อง พระบรมราโชวาท...สู่พื้นฐานแห่งความพอเพียง
- 5.3 ใบความรู้ที่ 2.2 เรื่อง ความหมายของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- 5.4 ใบความรู้ที่ 2.3 เรื่อง ทฤษฎีใหม่หล่อเลี้ยงปวงประชา
- 5.5 ใบความรู้ที่ 2.4 เรื่อง ความเหมาะสมทั้งวันนี้และวันหน้า
- 5.6 ใบความรู้ที่ 2.5 เรื่อง ปวงชนสุขสันต์สู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน
- 5.7 ใบความรู้ที่ 2.6 เรื่อง ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- 5.8 ใบงานที่ 2.1 เรื่อง ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- 5.9 แผนภาพ

6. การวัดผลและประเมินผล

6.1 วิธีการวัด/สิ่งที่วัด

- 6.1.1 การสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล
- 6.1.2 การสังเกตพฤติกรรมกลุ่ม
- 6.1.3 ตรวจสอบผลงานในใบงานรายกลุ่ม
- 6.1.4 การประเมินการนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

6.2 เกณฑ์การวัด

6.2.1 การสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล ใช้เกณฑ์การวัดพฤติกรรม 4 ระดับ ดังต่อไปนี้

- ความมีระเบียบวินัย
- ความรับผิดชอบ
- ความสนใจ / ความตั้งใจ
- คุณธรรม / ค่านิยม

เกณฑ์การตัดสินมีคุณภาพ $\geq$ ระดับ 2

6.2.2 การสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ใช้เกณฑ์การวัดพฤติกรรม 4 ระดับ ดังต่อไปนี้

- การแสดงความคิดเห็น

- การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
- ความร่วมมือกับกลุ่ม
- ความตั้งใจในการทำงาน

เกณฑ์การตัดสินมีคุณภาพ $\geq$ ระดับ 2

6.2.3 การตรวจผลงานในใบงานรายกลุ่ม ใช้เกณฑ์การวัดพฤติกรรม 4 ระดับ ตามรายการดังต่อไปนี้

- ความถูกต้องครอบคลุมของเนื้อหา
- ความประณีตเรียบร้อย

เกณฑ์การตัดสินมีคุณภาพ $\geq$ ระดับ 2

6.2.4 การประเมินการนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน ใช้เกณฑ์การวัดพฤติกรรม 4 ระดับ ตามรายการดังต่อไปนี้

- บุคลิกภาพของนักเรียนในการนำเสนอ
- ความถูกต้องของเนื้อหาสาระ
- ความคิดสร้างสรรค์ของกลุ่ม
- การใช้วาจาที่สุภาพ
- มารยาทที่เหมาะสมในการแสดงออกหน้าชั้นเรียน

เกณฑ์การตัดสินมีคุณภาพ $\geq$ ระดับ 2

6.3 เครื่องมือวัดผลและประเมินผล

6.3.1 แบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล

6.3.2 แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

6.3.3 แบบตรวจผลงานในใบงานรายกลุ่ม

6.3.3 แบบประเมินการนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

7. กิจกรรมเสนอแนะเพิ่มเติม

แนะนำให้ให้นักเรียนไปศึกษาเพิ่มเติมจากวารสาร เอกสารที่ห้องสมุด และห้องอินเทอร์เน็ต

8. ข้อเสนอแนะของหัวหน้าสถานศึกษาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....

.....

.....

.....

.....

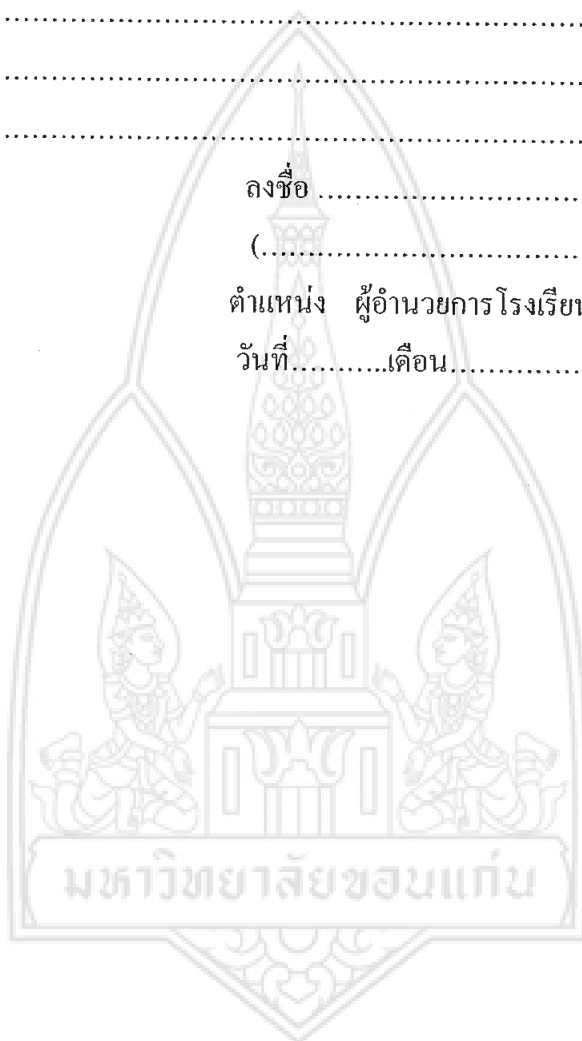
.....

ลงชื่อ

(.....)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนโนนหันวิทยายน

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

9. บันทึกผลหลังการสอน

9.1 ผลการสอน

.....

.....

.....

.....

9.2 ปัญหาอุปสรรค

.....

.....

.....

.....

.....

9.3 แนวทางแก้ไขปัญหา

.....

.....

.....

.....

9.4 ผลการแก้ไขปัญหา

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ

(.....)

ตำแหน่ง

วันที่เดือนพ.ศ.....

เอกสารประกอบแผนการจัดกิจกรรมที่ 2

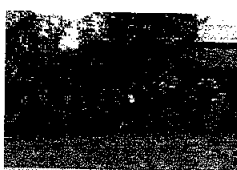
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	ใบความรู้ที่ 2.1	ใช้เวลาศึกษา 20 นาที
กิจกรรม ชุมนุมวิทยาศาสตร์	เรื่อง พระบรมราโชวาท...สู่พื้นฐาน แห่งความพอเพียง	ชื่อที่ปรึกษาชุมนุม นางเอื้องพงศ์ เถลิงเล่า

เมื่อวันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2517 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระราชทานพระบรมราโชวาทแก่นิสิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ทรงเน้นความสำคัญของการพัฒนาประเทศ ซึ่งจะต้องสร้างพื้นฐานคือ “ความพอมือ พอกิน พอใช้” ของประชาชนส่วนใหญ่เบื้องต้นก่อน โดยวิธีการและอุปกรณ์ที่ประหยัดแต่ถูกต้องตามหลักวิชาการ และในวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2517 ทรงมีพระราชดำรัสเนื่องในวโรกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย ทรงเน้น “พอมือพอกินอีกครั้ง”

เหตุผลสำคัญที่ทรงมีพระบรมราโชวาทเช่นนั้นเนื่องจากประเทศไทยได้ใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ผ่านมา เน้นการลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อพัฒนาประเทศให้ก้าวไปสู่อุตสาหกรรมเป็นหลัก โดยเงินลงทุนส่วนใหญ่เป็นเงินกู้จากต่างประเทศ ซึ่งจำเป็นต้องชำระหนี้ด้วยการส่งสินค้าออกทางการเกษตร เป็นผลให้มีการขยายพื้นที่เพาะปลูก พื้นที่ป่าไม้ถูกทำลายลงผลที่ตามมาคือเศรษฐกิจของประเทศขยายตัวไปอย่างรวดเร็ว ในขณะที่เดียวกันก็เกิดปัญหาช่องว่างระหว่างการกระจายรายได้เพิ่มขึ้น โดยที่ภาคอุตสาหกรรมมีอัตราการขยายตัวสูงกว่าภาคเกษตรขณะที่การจ้างงานไม่ได้ขยายตัวอย่างรวดเร็วเช่นเดียวกับการขยายตัวของผลผลิตทำให้ประชากรส่วนใหญ่ที่ยังคงมีอาชีพการเกษตรได้รับผลกระทบ

ในการบรรลุปเป้าหมายสุดท้ายในการสร้าง “ความพออยู่พอกิน” ให้กับประชาชนชาวไทยทุกคน โดยเฉพาะเกษตรกรผู้ยากไร้ในชนบท จากพระราชดำรัสในปีต่อ ๆ มา โดยเฉพาะอย่างยิ่งตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537 ได้ทรงดำเนินพระราชกรณียกิจ ดังนี้

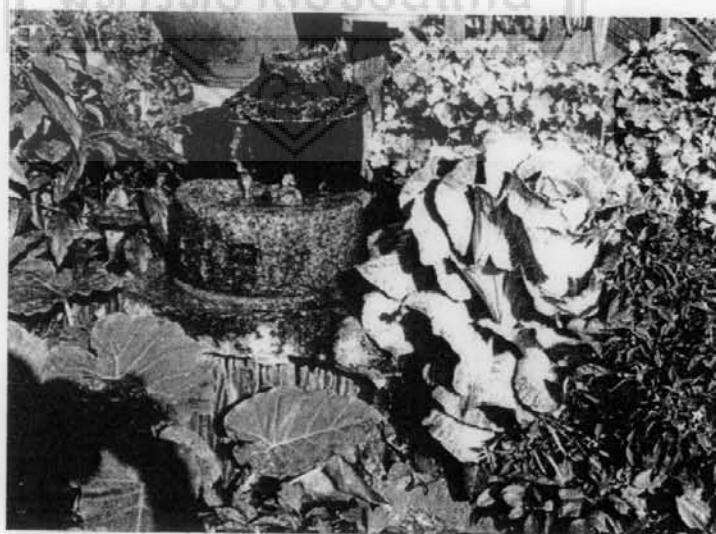
1. ปรับแก้สภาพทางกายภาพของพื้นดินให้มีความอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การเพาะปลูก
2. เน้นความสามารถในการพัฒนาและใช้เทคโนโลยีโดยเน้นความประหยัดแต่ถูกต้องหลักวิชาการ
3. ส่งเสริมการผลิตที่หลากหลาย เพื่อลดความเสี่ยง และช่วยให้เกิดกระแสรายได้ที่เหมาะสม
4. ส่งเสริมสถาบันหรือองค์กรของเกษตรกรเข้ามาช่วยแก้ไขปัญหา
5. ส่งเสริมการแปรรูปสินค้าเกษตร

หลังจากนั้นได้ทรงค้นคว้าทดลองอย่างต่อเนื่อง ในวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2537 ได้ทรงเผยแพร่ “ทฤษฎีใหม่” ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของเศรษฐกิจพอเพียงในปี พ.ศ. 2539 ทรงเตือนผู้ที่เกี่ยวข้องในขณะนั้น ให้ “มีความรอบคอบ” และอย่า “ตาโต” จนกระทั่งเกิดวิกฤตเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2540 จึงเป็นที่มาของพระราชดำรัสที่ว่า

“การเป็นเสือนั้นไม่สำคัญ สำคัญอยู่ที่เรามีเศรษฐกิจแบบพอมีพอกิน แบบพอมีพอกินนั้นหมายความว่า อุ้มชูตัวเองได้ ให้มีพอเพียงกับตัวเอง” พร้อมกันนั้นทรงอธิบายต่อว่า “คำว่าพอเพียง มีความหมายกว้างขวางกว่าความสามารถในการพึ่งตนเองหรือความสามารถในการยืนบนขาของตนเอง เพราะความพอเพียง หมายถึง การที่มีความพอ คือมีความโลภน้อย เมื่อโลภน้อยก็เบียดเบียนคนอื่นน้อย ถ้าประเทศใดมีความคิดนี้ มีความคิดว่าทำอะไรต้องพอเพียง หมายความว่า พอประมาณ ซื่อตรง ไม่โลภอย่างมาก คนเราอาจจะสุข พอเพียงนี้อาจจะมีมาก อาจจะมีของหรูหราก็ได้ แต่ต้องไม่เบียดเบียนคนอื่น”

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำไปประยุกต์ใช้ ในทุกอาชีพ ไม่ได้มุ่งเน้นเฉพาะภาคเกษตรกรรมเท่านั้น แต่เนื่องจากประชากรส่วนใหญ่ของประเทศประกอบอาชีพทางการเกษตร และตัวอย่างในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่มุ่งเน้นการพึ่งพาตนเอง การรู้จักพอประมาณ การมีเหตุผลในการตัดสินใจ รู้ว่าทำไม่ถึงทำ ทำอย่าง ทำแล้วจะได้อะไร การมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี คือความสามารถในการป้องกันและแก้ไขปัญหาวิกฤต และที่สำคัญคุณธรรมนำความรู้ คือความซื่อสัตย์ รับผิดชอบ เสียสละ และการยอมรับเทคโนโลยีรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้อย่างสมดุล เป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชีวิตที่ขับเคลื่อน ตนเอง ครอบครัว ชุมชน สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม ให้ก้าวไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	ใบความรู้ที่ 2.2	ใช้เวลาศึกษา 20 นาที
กิจกรรม ชุมนุมวิทยาศาสตร์	เรื่อง ความหมายของปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง	ชื่อที่ปรึกษาชุมนุม นางเอื้องพงศ์ เกลิมเล่า

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุก
ระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน ถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศ ให้
ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อยุคโลกาภิวัตน์ ความ
พอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกัน
ในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน
ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มา
ใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของ
คนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม
ความซื่อสัตย์สุจริตและให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียรมี
สติปัญญาและความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว
และกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี”

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ จึงประกอบหลักการหลักวิชา และ
หลักธรรมหลายประการ อาทิ

- 1 เป็นปรัชญาแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่
ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ
- 2 เป็นปรัชญาในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง
- 3 จะช่วยพัฒนาเศรษฐกิจให้ก้าวทันโลกยุคโลกาภิวัตน์ เพื่อให้สมดุล และพร้อมต่อการ
รองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และ
วัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี
- 4 ความพอเพียง หมายถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้อง
มีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการ
เปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน
- 5 จะต้องอาศัยความรู้ ความรอบคอบและความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการ
ต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน

- 6 จะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสมดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญาและความรอบคอบ

(ที่มา : หนังสือเศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร โดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ)

สรุปปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

แนวคิดหลัก

เป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัวระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์

เป้าหมาย

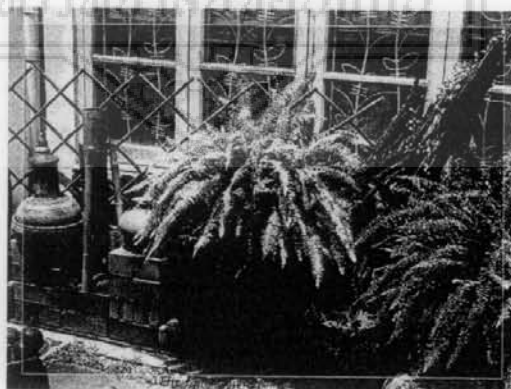
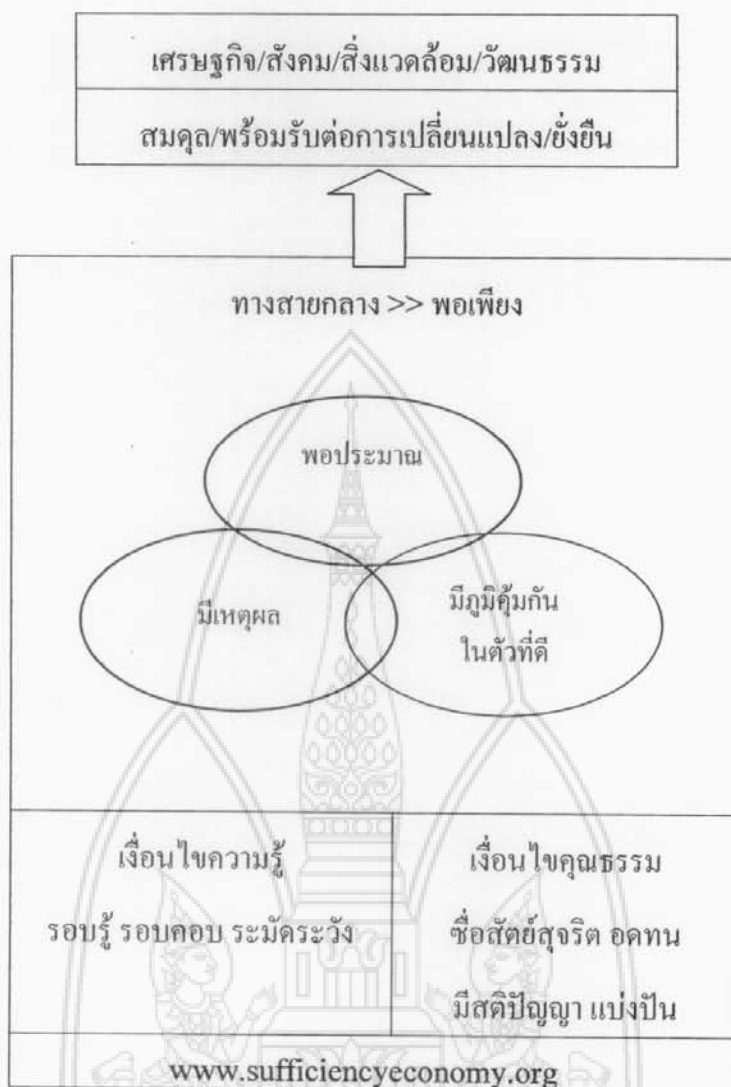
มุ่งให้เกิดความสมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรม จากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

หลักการ

ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีในตัวเอง สมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน

เงื่อนไขพื้นฐาน (ความรู้คู่คุณธรรม)

- จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบและความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาในการวางแผน และการดำเนินการทุกขั้นตอน
- การเสริมสร้างจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	ใบความรู้ที่ 2.3	ใช้เวลาศึกษา 20 นาที
กิจกรรม ชุมนุมวิทยาศาสตร์	เรื่อง ทฤษฎีใหม่หล่อเลี้ยงปวงประชา	ชื่อที่ปรึกษาชุมนุม นางเอื้องพงศ์ เกลิมเล่า

หลังจากที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงศึกษาค้นคว้าอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในพื้นที่ทดลอง ที่วัดมงคลชัยพัฒนา อำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี ในวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2537 ทรงพระราชทานแนวความคิดทฤษฎีใหม่เป็นครั้งแรก ซึ่งเป็นรูปแบบหนึ่งของเศรษฐกิจพอเพียงมีหลักการที่สำคัญ คือ

1. เป็นระบบเศรษฐกิจแบบพอเพียง เพื่อให้เกษตรกรสามารถเลี้ยงตัวเองได้
2. เป็นแนวคิดที่ยึดหลักความสามัคคีในชุมชน มีการให้ความร่วมมือร่วมใจ ทำให้ลดค่าใช้จ่าย
3. เป็นการผลิตเพื่อการบริโภคภายในครัวเรือนเป็นพื้นฐาน
4. เป็นการบริหารจัดการที่ดินและแหล่งน้ำอย่างเป็นระบบ

ขั้นตอนการดำเนินงาน แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ

ทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 1 เกษตรกรจะต้องสามารถพึ่งพาตนเองได้ โดยเน้นการเพาะปลูกเพื่อบริโภคในครัวเรือนเป็นหลัก ที่เหลือจึงออกจำหน่าย โดยมีการบริหารจัดการที่ดินออกเป็น 4 ส่วน คือ สระน้ำ พื้นที่นาข้าว พื้นที่ปลูกพืชอื่นๆ ที่อยู่อาศัยและสิ่งก่อสร้าง โดยมีสัดส่วนคือ 30 : 30 : 30 : 10 อย่างไรก็ตามการแบ่งสัดส่วนพื้นที่ดังกล่าว ไม่ใช่สูตรตายตัวสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสม ของสภาพแวดล้อม

ทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 2 หลังจากเกษตรกรดำเนินการเกษตรทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 1 การผลิตอาหารเพื่อการบริโภคจนประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง สามารถช่วยตนเองได้ จะมีการรวมกลุ่มกันในรูปของสหกรณ์ ซึ่งเป็นการร่วมแรงร่วมใจกันดำเนินกิจการต่างๆ คือ การผลิต มีการร่วมมือกันในด้านพันธุ์พืช การให้ความร่วมมือกันในการเตรียมดิน การร่วมมือกันทำงาน ดังกรณีประเพณีการลงแขกที่มีมาในอดีต

การตลาด การจัดเก็บและการจัดจำหน่ายผลผลิต การแลกเปลี่ยนสินค้าในชุมชน

การจัดสวัสดิการร่วมกันในชุมชน

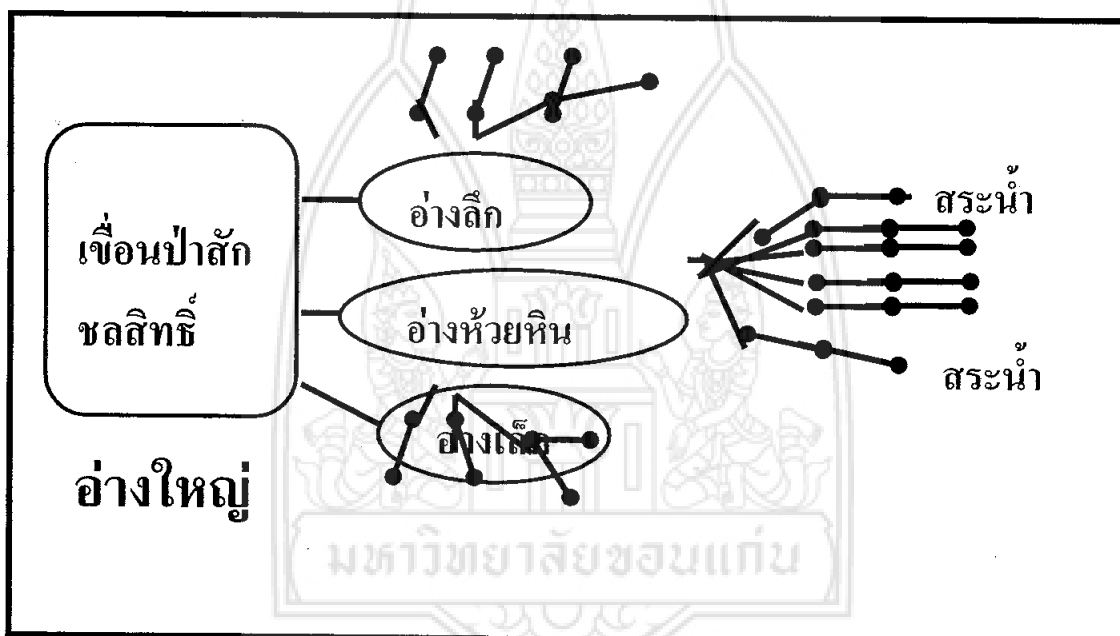
ดังนั้น ทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 2 ก็คือเกษตรกรก้าวหน้า หรือเกษตรกรออมทรัพย์ ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ครอบคลุมครัวเกษตรกร ชุมชนเกษตรกรทุกระดับ ร่วมมือกับภาครัฐ และเอกชน ที่มีคุณภาพ มีคุณธรรมจริยธรรมร่วมคิดร่วมทำ และประสานงาน เพื่อมุ่งสู่การพัฒนาเกษตรที่ยั่งยืน

ทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 3 การติดต่อประสานงานกับแหล่งเงินทุน เพื่อให้สามารถขยายกิจการด้วยเทคโนโลยีการเกษตร ทำให้สามารถผลิตสินค้าเกษตรกรรมได้ในราคาที่ต่ำลง

ทฤษฎีใหม่ที่สมบูรณ์

การดำเนินการตามธรรมชาติ โดยอาศัยแหล่งน้ำจากน้ำฝน ประสิทธิภาพยังไม่ดีนัก เพราะหากปีใดฝนน้อย อาจมีน้ำไม่เพียงพอ ฉะนั้นการที่จะทำให้ทฤษฎีใหม่สมบูรณ์ได้นั้น คือ สระเก็บกักน้ำจะต้องทำน้ำที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเต็มความสามารถ โดยมีแหล่งน้ำขนาดใหญ่ที่สามารถเพิ่มเติมน้ำในสระเพื่อเก็บกักน้ำให้เต็มอยู่เสมอ ดังเช่น ในกรณีการทดลองที่วัดมงคลชัยพัฒนาอำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเสนอวิธีการดังนี้

ระบบทฤษฎีใหม่ที่สมบูรณ์ : อ่างใหญ่เติमा่างเล็ก อ่างเล็กเติมสระน้ำ

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	ใบความรู้ที่ 2.4	ใช้เวลาศึกษา 20 นาที
กิจกรรม ชุมนุมวิทยาศาสตร์	เรื่อง เกิดแนวคิดพัฒนาภูมิปัญญาไทย	ชื่อที่ปรึกษาชุมนุม นางเอื้องพงศ์ เฉลิมเล่า

จากพระราชดำรัส เศรษฐกิจพอเพียงที่ทรงมีพระบรมราโชวาทครั้งแรกในปี พ.ศ. 2517 นั้น พระองค์มีพระราชประสงค์จะให้ เป็นแนวคิดนำในการพัฒนาประเทศ เพราะถ้าย้อนกลับไปศึกษา พระบรมราโชวาทดังกล่าว จะเห็นได้ว่า เริ่มต้นจากความสำคัญในการพัฒนาประเทศ จะต้องเน้น การสร้างพื้นฐาน คือ “การพอมิ พอกิน พอใช้” ถึงแม้ว่าที่กล่าวถึงส่วนใหญ่จะเป็นการแก้ไข ปัญหาให้กับเกษตรกร และการจัดการด้านเกษตรกรรม ซึ่งเป็นอาชีพหลักของคนไทย แต่ในความ เป็นจริงพระองค์มีพระราชประสงค์ให้เศรษฐกิจพอเพียง สามารถครอบคลุมกิจกรรมทาง เศรษฐกิจทุกประเภทจากการที่ทรงเน้นเศรษฐกิจพอเพียงในฐานะยุทธศาสตร์สำคัญในการพัฒนา ประเทศดังกล่าวมาเป็นเวลา 27 ปี (พ.ศ. 2517 - 2537) แต่กระนั้นคนส่วนใหญ่ซึ่งรวมทั้ง นักวิชาการ ข้าราชการระดับสูงเป็นจำนวนมาก ก็ยังไม่เข้าใจในความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง ใน ปี พ.ศ. 2541 จึงทรงเน้นประเด็นนี้อีกครั้ง “...เมื่อปี 2517 วันนั้นได้พูดว่า เราควรปฏิบัติให้ พอมิ พอกิน พอมิ พอกิน ก็แปลว่าเศรษฐกิจพอเพียงนั่นเอง ..”

หลังวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2540 ที่นักวิชาการ กล่าวว่า เป็นวิกฤตการณ์ฟองสบู่แตกผู้คนตกงานเดินทางกลับบ้าน และต้องหันไปพึ่งพึ่งทรัพยากรพื้นฐานในท้องถิ่น และ ประชาชนส่วนใหญ่อยู่ในภาวะขวัญเสีย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระราชทานพระบรม ราโชวาท เน้นย้ำแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงให้เป็นแนวทางสำหรับประชาชน จะต้อง พยายามยืนหยัดด้วยตนเองบนพื้นฐานของทรัพยากรที่มีอยู่จริง ลดการพึ่งพิงจากภายนอก ขณะเดียวกันก็พยายามพัฒนาศักยภาพและความยั่งยืนในระบบที่ตนมีอยู่ การที่กระบวนการ เหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ แต่ละหน่วยการผลิตในระบบจะต้องพยายามเข้าใจเห็นคุณค่า และข้อจำกัด ของฐานทรัพยากรในท้องถิ่นของตน จึงจะสามารถดึงคุณค่าที่มีอยู่มาใช้ประโยชน์ได้อย่างมี ประสิทธิภาพ รวมทั้งตระหนักในความจำเป็นที่จะต้องควบคุมการใช้

ประโยชน์ทรัพยากรนั้นในขอบเขตไม่เกินขีดจำกัด จนอาจกลายเป็นการทำลายฐาน ทรัพยากรของตนไปด้วย นั่นคือการที่ประชาชนจะต้องเข้าใจการจัดการทรัพยากรท้องถิ่นใน ระบบเศรษฐกิจพอเพียง ภายหลังจากผ่านพ้นวิกฤตเศรษฐกิจ รัฐบาลได้ดำเนินแนวคิดพระราชดำรัส เศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการพัฒนาประเทศ จะเห็นได้จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) การสร้างงาน โครงการกองทุนหมู่บ้าน สิ้นค้าหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ การสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน เพื่อให้ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ ซึ่ง หลายหมู่บ้านประสบความสำเร็จเป็นแบบอย่างที่ดีในการบริหารและการจัดการทรัพยากรใน ท้องถิ่นของตนเองสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนในโอกาสต่อไป

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	ใบความรู้ที่ 2.5	ใช้เวลาศึกษา 20 นาที
กิจกรรม	เรื่อง	ชื่อที่ปรึกษาชุมชน
ชุมชนวิทยาศาสตร์	ปวงชนสุขสันต์สู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน	นางเอื้องพงศ์ เถลิ้มเล่า

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับคนทุกคน ไม่ใช่เป็นเรื่องของเกษตรกร ไม่ใช่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการผลิตและการค้า แต่เป็นเรื่องของการดำเนินชีวิตตามปกติของคนในสังคม คนไทยโชคดีที่มีสถาบันพระมหากษัตริย์ที่เข้มแข็งเปี่ยมล้นด้วยทศพิธราชธรรม การพัฒนาประเทศไม่ใช่เรื่องที่เกี่ยวข้องกับรัฐบาลเพียงอย่างเดียว คนไทยทุกคนต้องมีส่วนร่วมในวิกฤติการณ์น้ำมันที่มีราคาแพง สินค้าอุปโภคบริโภคมีราคาสูง ภาวะเงินเฟ้อเพิ่มมากขึ้น มาตรการหลายๆ อย่างที่ภาครัฐได้ดำเนินการ แต่ไม่ยิ่งใหญ่เท่ากับแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งเป็นการปรับวิถีคิด วิธีการดำเนินชีวิตใหม่ให้คนไทยได้ตระหนักและภาคภูมิใจในภูมิปัญญาไทย

การที่เราคิดได้ ทำได้ เข้าใจปัญหาที่แท้จริง เช่น น้ำมันแพง ถ้าใช้มาตรการประหยัดอย่างเดียวยังจะประสบความสำเร็จน้อย แต่ถ้าใช้แนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง คือ พอมี พอกิน เราจะใช้รถยนต์ให้คุ้มค่ากับความจำเป็นให้มากที่สุด ขณะเดียวกันก็จัดหาพลังงานทดแทนที่มีต้นทุนราคาถูกมาทดแทนประชาชนคนไทยทุกคนมีหน้าที่ของการเป็นพลเมืองดี การเกิดบนผืนแผ่นดินไทยภายใต้ร่มพระบารมีของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เราพูดเสมอว่า เรารักในหลวง ดังนั้น ควรที่จะทำในสิ่งที่พระองค์ทรงมีพระราชประสงค์ที่จะให้เศรษฐกิจพอเพียง.. เลี้ยงคนไทยให้ยั่งยืน

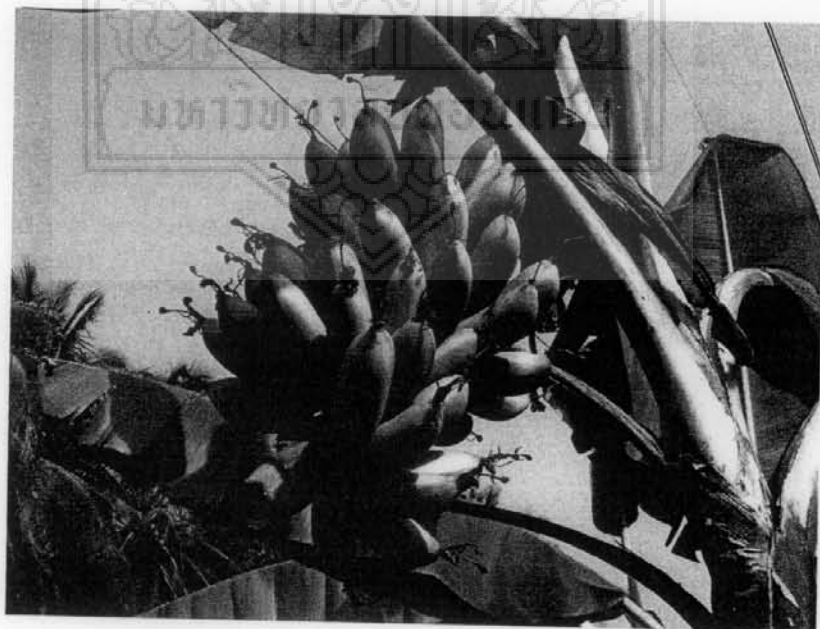
เราจะทำหน้าที่กันอย่างไรบ้าง ข้อเสนอแนะต่อไปนี้เป็นแนวทางที่จะบอกว่า เราเป็นข้าของแผ่นดินเราจะทดแทนคุณแผ่นดินและล้นเกล้าในพระมหากรุณาธิคุณที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงเมตตาต่อพสกนิกรชาวไทย ดังนี้

1. นักเรียนสามารถดำเนินชีวิตเศรษฐกิจพอเพียงได้ เช่น มีความขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีความรับผิดชอบ ขยันหมั่นเพียรในการเรียน เพื่อให้สามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างรู้เท่าทันโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เธอทั้งหลายเป็นพลังของแผ่นดิน ต้องมีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่นไม่เอาเปรียบสังคม ไม่เห็นแก่ตัว สร้างความเดือดร้อนให้กับสังคม มีความรับผิดชอบในสถานภาพและบทบาทของตนเอง การเป็นลูกที่ดีของพ่อแม่ เป็นศิษย์ที่ดีของครูอาจารย์ เป็นเพื่อนที่ดีและเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม การให้ความร่วมมือเป็นสิ่งที่จำเป็น เพราะปัญหาของสังคมรอการแก้ไขมากมายหลายเรื่องจึงเป็นหน้าที่ของทุกคน

2. ข้าราชการเป็นกลไกที่สำคัญที่ขับเคลื่อนการพัฒนาไปสู่ประชาชน ข้าราชการหมายถึง ผู้รับใช้พระราชา ทำอย่างไรให้ประชาชนอุ่นใจ เป็นที่พึ่งของประชาชน ความซื่อสัตย์สุจริต ความเสียสละและความรับผิดชอบ เป็นสิ่งที่ประชาชนปรารถนามากที่สุด การฉ้อราษฎร์บังหลวงประเทศชาติต้องสูญเสียบประมาณซึ่งเป็นภาษีอากรของประชาชนเป็นจำนวนมาก ทำให้การพัฒนาประเทศไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควรจะเป็น การดำเนินชีวิตพอมีพอกินตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงของพระองค์ท่านทรงเป็นแบบอย่างที่ดีชัดเจนที่สุด พระองค์ท่านทรงงานหนักมากในพระราชกรณียกิจแต่ละวันเป็นที่ประจักษ์

3. นักธุรกิจ จะต้องดำเนินธุรกิจอย่างมีคุณธรรมและมีจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ ไม่เอารัดเปรียบไม่ดำเนินธุรกิจในทางที่ไม่ถูกต้อง ไม่มีการละเมิดลิขสิทธิ์ ไม่มีการเอารัดเอาเปรียบผู้บริโภคในภาวะเศรษฐกิจที่ต้องการความร่วมมือร่วมใจ นักธุรกิจไทยต้องเอาใจใส่ต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

4. เกษตรกร จะต้องปรับวิถีการดำเนินชีวิต มีวินัยในการใช้จ่าย รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง พัฒนาตนเอง พึ่งพาตนเองให้มากที่สุด ภูมิปัญญาไทย เป็นมรดกที่ตกทอดมาถึงลูกหลานไทย ต้องใส่ใจที่จะดูแล และสานต่อ แนวพระราชดำริทฤษฎีใหม่ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ทรงให้แนวทางในการบริหารและจัดการทรัพยากรที่มีประสิทธิภาพ สามารถเลี้ยงตัวเองและครอบครัว ตามปรัชญาชีวิตที่ว่า “กินอิ่ม นอนอุ่น อดออม เอื้ออาทรแก่กัน” เมื่อนั้นสังคมจะมีแต่ความผาสุก เป็นสังคมที่เข้มแข็งตามแนวพระราชดำริ ปรัชญาของ “เศรษฐกิจพอเพียง... เลี้ยงคนไทยให้ยั่งยืน”

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	ใบงานที่ 2.1	ใช้เวลาปฏิบัติงาน 20 นาที
ชุมนุมวิทยาศาสตร์	เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง	ที่ปรึกษา นางเอื้องพงศ์ เถลิ้มเล่า

คำชี้แจง จงตอบคำถามต่อไปนี้

1. เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึงอะไร

.....

.....

.....

2. ถ้าคนเราไม่มีความพอเพียง

ความพอประมาณ เกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรของตน จะเป็นเช่นไร

ถ้าไม่มีเหตุมีผลจะเป็นคนอย่างไร

ทำไมคนเราต้องมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

ถ้าเราไม่มีความรู้จะเกิดผลกระทบต่อนตนเองและสังคมอย่างไร

หากคนที่อยู่ในสังคมไม่มีคุณธรรมสังคมนั้นจะเป็นเช่นไร

3. แนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียงมีอะไรบ้าง

.....

.....

4. นักเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ควรมีความพอประมาณในด้านใด

4.1.....

4.2.....

4.3.....

5. ถ้านักเรียนอยู่ในสังคมที่ขาดระเบียบจะสร้างภูมิคุ้มกันตัวเองอย่างไร

.....

.....

.....

6. สิ่งที่นักเรียนคิดว่าได้ทำตามแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียงอยู่แล้วคืออะไร

6.1.....

6.2.....

6.3.....

7. ยกตัวอย่างปัญหาในสังคมที่นำแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ ในการแก้ปัญหา ได้แก่

.....

.....

.....

.....

8. นักเรียนคิดว่าคุณธรรมที่ควรนำมาใช้ในการดำเนินชีวิตตามแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง มีอะไรบ้างจงบอกเหตุผล

.....

.....

.....

.....

ชื่อ..... ชั้น ม..... / เลขที่.....

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	ใบความรู้ที่ 2.6	ใช้เวลาศึกษา 20 นาที
ชุมนุมวิทยาศาสตร์	เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง	ที่ปรึกษา นางเอื้องพงศ์ เฉลิมเล่า

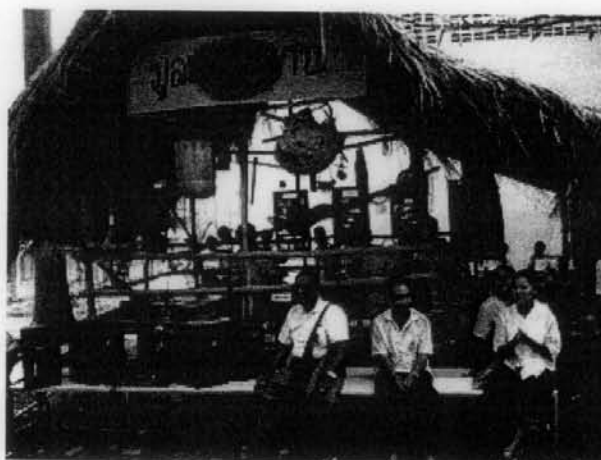
เศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดยาวนานกว่า 30 ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขปญหาเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

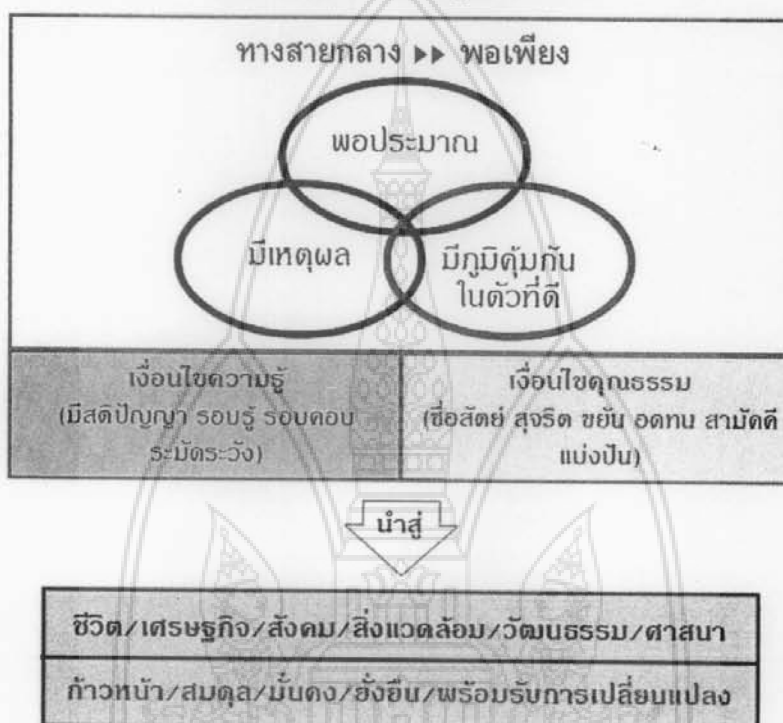
เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาถึงแนวทางการดำรงชีวิตอยู่และการปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชนจนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและการบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่ต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องส่งเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมรองรับต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

หลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง

การพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือ การพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลาง และความไม่ประมาท โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี ตลอดจนใช้ความรู้ ความรอบคอบ และคุณธรรม ประกอบการวางแผน การตัดสินใจ และการกระทำ

หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีหลักพิจารณาอยู่ 5 ส่วน ดังนี้

- 1) กรอบความคิด เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจาก วิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัย และวิกฤติเพื่อความมั่นคง และยั่งยืนของการพัฒนา
- 2) คุณลักษณะ เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลาง และการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน
- 3) คำนิยาม ความพอเพียงประกอบด้วย 3 คุณลักษณะพร้อม ๆ กัน ดังนี้
 - (1) ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดี ที่ไม่น้อยเกินไป และไม่มากเกินไป

โดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น เช่น การผลิตและการบริโภคที่อยู่ในระดับพอประมาณ

(2) ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผลโดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงเหตุผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ

(3) การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับรองต่อผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นโดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่าง ๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

4) เงื่อนไข การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ในระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยความรู้และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ

(1) เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน ความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน เพื่อประกอบการวางแผน และระมัดระวังในทุกขั้นตอนปฏิบัติ

(2) เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำรงชีวิต

4) แนวทางปฏิบัติ/ผลที่คาดว่าจะได้รับ จากการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ คือการพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน พร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้าน ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความรู้และเทคโนโลยี

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	ใบงานที่ 2.2	ใช้เวลาศึกษา 20 นาที
ชุมนุมวิทยาศาสตร์	เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง	ที่ปรึกษา นางเอื้องพงศ์ เถลิ้มเล่า

กลุ่มที่

1.ประธาน
2.รองประธาน
3.เลขานุการ
4.สมาชิกกลุ่ม
5.สมาชิกกลุ่ม
6.สมาชิกกลุ่ม
7.สมาชิกกลุ่ม
8.สมาชิกกลุ่ม
9.สมาชิกกลุ่ม
10.สมาชิกกลุ่ม

คำชี้แจง ให้นักเรียนร่วมมือกันในกลุ่มศึกษาบทความเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงแล้วตอบคำถามต่อไปนี้

1. แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสามารถแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจในปัจจุบันได้อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

2. แก้ไขปัญหาตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้าน
ค่านิยม วิถีชีวิต วัฒนธรรม หรือในด้านอื่น ๆ อย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

3. แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงมีความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับปัจจุบันหรือไม่ อย่างไร

.....

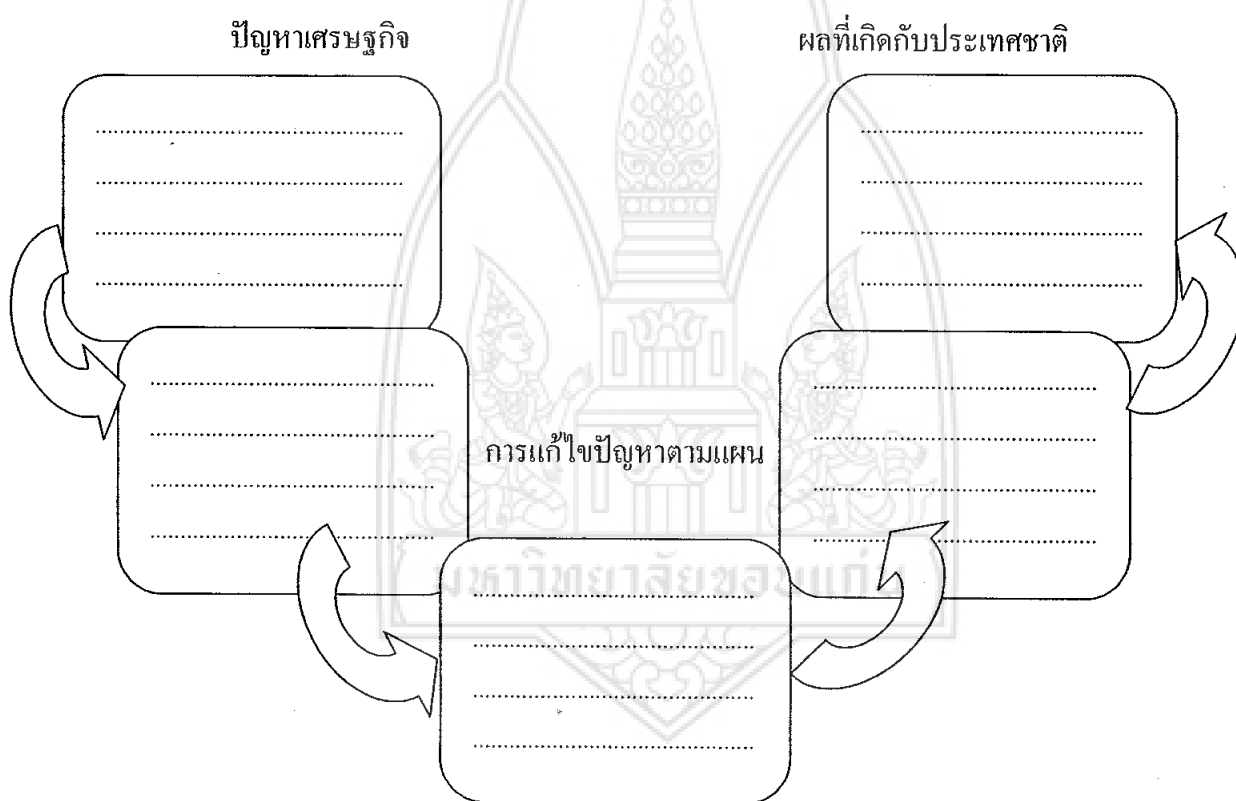
.....

.....

.....

.....

4. เราจะสรุปข้อมูลเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงในแผนภาพได้อย่างไร

แบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล

- คำชี้แจง: 1. ให้ทำเครื่องหมาย(/)ลงในช่อง"คะแนน"ตามเกณฑ์การประเมินของทุกพฤติกรรม
 2. รวมตัวเลขคะแนนที่ทำเครื่องหมายถูกของทุกพฤติกรรมลงในช่อง "คะแนนรวม"
 3. หาค่าเฉลี่ยจากคะแนนรวมลงในช่อง "คะแนนเฉลี่ย" แล้วนำคะแนนเฉลี่ย
 เปรียบเทียบกับเกณฑ์การผ่าน

ลำดับที่	พฤติกรรม ชื่อ-สกุล คะแนน	ความมีระเบียบวินัย				ความรับผิดชอบ				ความสนใจ/ตั้งใจ				คุณธรรม/กานิยม				คะแนนรวม	คะแนนเฉลี่ย
		4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	4	3	2	1	16	4

เกณฑ์คุณภาพ

- นักเรียนมีคุณภาพระดับดีมาก ให้ระดับคะแนน 4
 นักเรียนมีคุณภาพระดับดี ให้ระดับคะแนน 3
 นักเรียนมีคุณภาพระดับพอใช้ ให้ระดับคะแนน 2
 นักเรียนมีคุณภาพระดับควรปรับปรุง ให้ระดับคะแนน 1

เกณฑ์การผ่าน นักเรียนต้องได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับหรือมากกว่า 2 คะแนน

แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

- คำชี้แจง 1. ให้ทำเครื่องหมาย (/) ลงในช่อง “คะแนน” ตามเกณฑ์การประเมินของทุกพฤติกรรม
2. รวมตัวเลขคะแนนที่ทำเครื่องหมายถูกของทุกพฤติกรรมลงในช่อง “คะแนนรวม”
3. หาค่าเฉลี่ยจากคะแนนรวมลงในช่อง “คะแนนเฉลี่ย” แล้วนำคะแนนเฉลี่ยเปรียบเทียบกับเกณฑ์การผ่าน

[illegible]

เกณฑ์คุณภาพ

นักเรียนมีคุณภาพพระระดับดีมาก	ให้ระดับคะแนน	4
นักเรียนมีคุณภาพพระระดับดี	ให้ระดับคะแนน	3
นักเรียนมีคุณภาพพระระดับพอใช้	ให้ระดับคะแนน	2
นักเรียนมีคุณภาพพระระดับควรปรับปรุง	ให้ระดับคะแนน	1

เกณฑ์การผ่าน นักเรียนต้องได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับหรือมากกว่า 2 คะแนน

การตรวจผลงานในใบงานรายกลุ่ม

- คำชี้แจง 1. ให้ทำเครื่องหมาย (/) ลงในช่อง “คะแนน” ตามเกณฑ์การประเมินของทุกพฤติกรรม
2. รวมตัวเลขคะแนนที่ทำเครื่องหมายถูกของทุกพฤติกรรมลงในช่อง “คะแนนรวม”
3. หาค่าเฉลี่ยจากคะแนนรวมลงในช่อง “คะแนนเฉลี่ย” แล้วนำคะแนนเฉลี่ยเปรียบเทียบกับเกณฑ์การผ่าน

[illegible]

เกณฑ์คุณภาพ

นักเรียนมีคุณภาพระดับดีมาก	ให้ระดับคะแนน 4
นักเรียนมีคุณภาพระดับดี	ให้ระดับคะแนน 3
นักเรียนมีคุณภาพระดับพอใช้	ให้ระดับคะแนน 2
นักเรียนมีคุณภาพระดับควรปรับปรุง	ให้ระดับคะแนน 1

เกณฑ์การผ่าน นักเรียนต้องได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับหรือมากกว่า 2 คะแนน

แผนการจัดกิจกรรมที่ 3

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ชุมชนวิทยาศาสตร์

มัธยมศึกษาปีที่ 3

หน่วยการเรียนรู้ที่ 3 ชื่อหน่วย เศรษฐกิจพอเพียง

เวลา 8 ชั่วโมง

เรื่อง ทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ

เวลาเรียน 2 ชั่วโมง

1. สาระสำคัญ

เศรษฐกิจพอเพียงและแนวทางปฏิบัติของ ทฤษฎีใหม่ เป็นแนวทางในการพัฒนาที่นำไปสู่ความสามารถในการพึ่งตนเอง ในระดับต่าง ๆ อย่างเป็นขั้นตอน โดยลดความเสี่ยงเกี่ยวกับความผันแปรของธรรมชาติ หรือการเปลี่ยนแปลงจากปัจจัยต่าง ๆ โดยอาศัยความพอประมาณและความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี มีความรู้ ความเพียรและความอดทน สติและปัญญา การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และความสามัคคี

2. จุดประสงค์การเรียนรู้

2.1 จุดประสงค์ปลายทาง

2.1.1 มีความรู้ความเข้าใจทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ

2.2 จุดประสงค์นำทาง

2.2.1 บอกความหมายของทฤษฎีใหม่ได้อย่างถูกต้อง

2.2.2 อธิบายหลักการและแนวทางของทฤษฎีใหม่ได้อย่างถูกต้อง

2.2.3 บอกประโยชน์ของทฤษฎีใหม่ได้อย่างถูกต้อง

2.2.4 มีคุณธรรมเกี่ยวกับความมีวินัย ความรับผิดชอบ ความสนใจใฝ่รู้และ

มนุษยสัมพันธ์

3. เนื้อหาสาระ

มีดังนี้

3.1 ความหมายของทฤษฎีใหม่

3.2 หลักการและแนวทางของทฤษฎีใหม่

3.3 ประโยชน์ของทฤษฎีใหม่

3.4 การจัดทำผังข้อมูลของทฤษฎีใหม่

4. กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

ชั่วโมงที่ 5

4.1 ครูจัดเตรียมเอกสาร และวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนให้พร้อมเมื่อนักเรียนเข้าห้องเรียนเรียบร้อยแล้ว จึงเรียกชื่อนักเรียน และจดบันทึกในสมุดบันทึกเวลาเรียน

4.2 นำเข้าสู่บทเรียน โดยการชมภาพพระราชกรณียกิจ และสนทนาซักถามนักเรียน เชื่อมโยงสู่ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

4.3 ครูสร้างบรรยากาศให้นักเรียนสนใจที่จะร่วมกิจกรรมโดยแจ้งให้ทราบเกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้

4.4 ครูชี้แจงชื่อหน่วย จุดประสงค์การเรียนรู้ และหัวข้อของเนื้อหาสาระในบทเรียน

4.5 จัดนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย จำนวนกลุ่มละ 5 คน นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาใบ

ความรู้ ที่ 3.1 เรื่อง ทฤษฎีใหม่

4.6 นักเรียนแต่ละกลุ่มทำใบงานที่ 3.1 เรื่อง ทฤษฎีใหม่ โดยใช้เวลาประมาณ 20 นาที

4.7 นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนองานหน้าชั้นเรียน และร่วมกันอภิปรายเชื่อมโยงทฤษฎีใหม่ กับการดำรงชีวิต ระหว่างการนำเสนอครูสังเกตบุคลิกภาพของนักเรียนในการนำเสนอ ความถูกต้องของเนื้อหาสาระความคิดสร้างสรรค์ของกลุ่ม การใช้วาจาที่สุภาพ และมารยาทที่เหมาะสมในการแสดงออกหน้าชั้นเรียน

4.8 นักเรียนและครูร่วมกันสรุปผลการนำเสนอ และช่วยกันประเมินผลการทำงานกลุ่ม และพิจารณาว่าอะไรคือจุดเด่นของงานและอะไรคือสิ่งที่ควรปรับปรุง

ชั่วโมงที่ 6

4.9 ครูจัดเตรียมเอกสาร และวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนให้พร้อมเมื่อนักเรียนเข้าห้องเรียนเรียบร้อยแล้ว จึงเรียกชื่อนักเรียน และจดบันทึกในสมุดบันทึกเวลาเรียน

4.10 นำเข้าสู่บทเรียน โดยการให้นักเรียน 3 คน เล่าเรื่องทฤษฎีใหม่ที่นักเรียนเคยรู้จักจากสื่อชนิดต่าง ๆ

4.11 ครูสร้างบรรยากาศให้นักเรียนสนใจที่จะร่วมกิจกรรมโดยแจ้งให้ทราบเกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้

4.12 ครูชี้แจงชื่อหน่วย จุดประสงค์การเรียนรู้ และหัวข้อของเนื้อหาสาระในบทเรียน

4.13 จัดนักเรียนออกเป็นกลุ่มย่อย จำนวนกลุ่มละ 5 คน นักเรียนแต่ละกลุ่มศึกษาใบ

ความรู้ที่ 3.2 เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงกับทฤษฎีใหม่

4.14 นักเรียนแต่ละกลุ่มทำใบงานที่ 3.2 เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงกับทฤษฎีใหม่ โดยการเชื่อมโยงคำสำคัญที่มีในใบความรู้ ที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาอาชีพในชุมชน

4.15 นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน และร่วมกันอภิปรายเชื่อมโยงทฤษฎีใหม่ กับการพัฒนาอาชีพในชุมชน ระหว่างการนำเสนอครูสังเกตบุคลิกภาพของนักเรียนในการนำเสนอ ความถูกต้องของเนื้อหาสาระความคิดสร้างสรรค์ของกลุ่ม การใช้วาจาที่สุภาพ และมารยาทที่เหมาะสมในการแสดงออกหน้าชั้นเรียน

4.16 นักเรียนและครูร่วมกันสรุปผลการนำเสนอ และช่วยกันประเมินผลการทำงานกลุ่ม และพิจารณาว่าอะไรคือจุดเด่นของงานและอะไรคือสิ่งที่ควรปรับปรุง

4.17 ประธานกลุ่มประเมินกลุ่มของตนเองตามแบบประเมิน เลขานุการกลุ่มช่วยกันเก็บรวบรวมผลงานกลุ่มไว้ในแฟ้มสะสมงานของกลุ่ม

5. สื่อ/อุปกรณ์/แหล่งการเรียนรู้

5.1 พระบรมฉายาลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

5.2 ใบความรู้ที่ 3.1 เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง

5.3 ใบความรู้ที่ 3.2 เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงกับทฤษฎีใหม่

5.4 ใบงานที่ 3.1 เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียงกับทฤษฎีใหม่

5.5 ใบงานที่ 3.2 เรื่อง ทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ

6. การวัดผลและประเมินผล

6.1 วิธีการวัด/สิ่งที่วัด

6.1.1 การสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล

6.1.2 การสังเกตพฤติกรรมกลุ่ม

6.1.3 การประเมินการปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

6.1.4 ตรวจสอบผลงานในใบงานรายกลุ่ม

6.1.5 การประเมินการนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

6.2 เกณฑ์การวัด

6.2.1 การสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล ใช้เกณฑ์การวัดพฤติกรรม 4 ระดับ ดังต่อไปนี้

- ความมีระเบียบวินัย
- ความรับผิดชอบ
- ความสนใจ / ความตั้งใจ
- คุณธรรม / ค่านิยม

เกณฑ์การตัดสินมีคุณภาพ $\geq$ ระดับ 2

6.2.2 การสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม ใช้เกณฑ์การวัดพฤติกรรม 4 ระดับ ดังต่อไปนี้

- การแสดงความคิดเห็น
- การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
- ความร่วมมือกับกลุ่ม
- ความตั้งใจในการทำงาน

เกณฑ์การตัดสินมีคุณภาพ $\geq$ ระดับ 2

6.2.3 การประเมินการปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ใช้เกณฑ์การวัดพฤติกรรม 4 ระดับ ดังต่อไปนี้

- ความพอประมาณ
- ความมีเหตุผล
- มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี
- มีคุณธรรม จริยธรรม

เกณฑ์การตัดสินมีคุณภาพ $\geq$ ระดับ 2

6.2.4 การตรวจสอบผลงานในใบงานรายกลุ่ม ใช้เกณฑ์การวัดพฤติกรรม 4 ระดับ ตามรายการดังต่อไปนี้

- ความถูกต้องครอบคลุมของเนื้อหา
- ความประณีตเรียบร้อย

เกณฑ์การตัดสินมีคุณภาพ $\geq$ ระดับ 2

6.2.5 การประเมินการนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน ใช้เกณฑ์การวัดพฤติกรรม 4 ระดับ ตามรายการดังต่อไปนี้

- บุคลิกภาพของนักเรียนในการนำเสนอ
- ความถูกต้องของเนื้อหาสาระ
- ความคิดสร้างสรรค์ของกลุ่ม
- การใช้วาจาที่สุภาพ
- มารยาทที่เหมาะสมในการแสดงออกหน้าชั้นเรียน

เกณฑ์การตัดสินมีคุณภาพ $\geq$ ระดับ 2

6.3 เครื่องมือวัดผลและประเมินผล

6.3.1 แบบสังเกตพฤติกรรมรายบุคคล

6.3.2 แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานกลุ่ม

6.3.3 แบบประเมินการปฏิบัติตนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

6.3.4 แบบตรวจผลงานในใบงานรายกลุ่ม

6.3.5 แบบประเมินการนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

7. กิจกรรมเสนอแนะเพิ่มเติม

แนะนำให้นักเรียนไปศึกษาเพิ่มเติมจากวารสาร เอกสารที่ห้องสมุด และห้องอินเทอร์เน็ต

8. ข้อเสนอแนะของหัวหน้าสถานศึกษาหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

.....

.....

.....

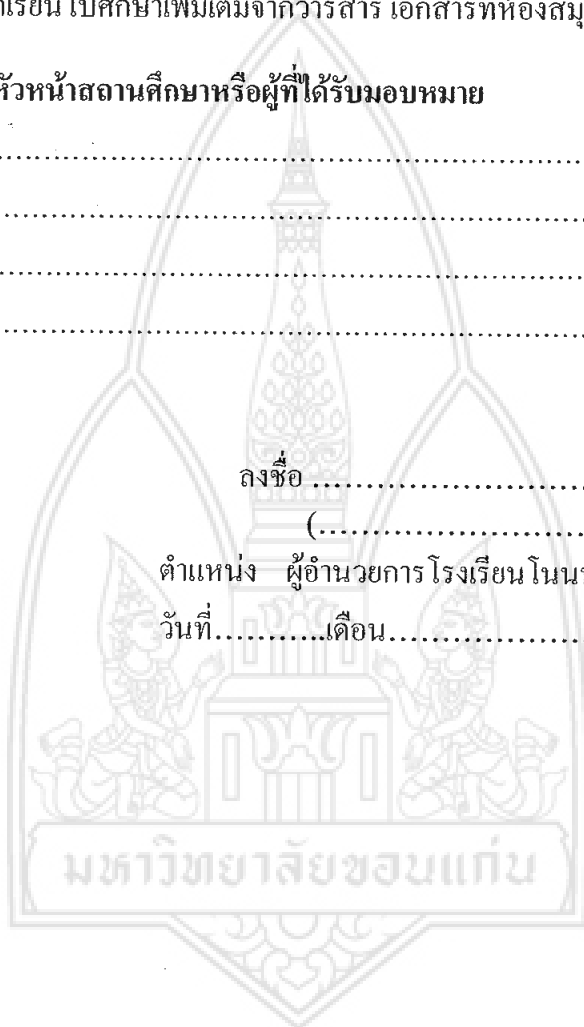
.....

ลงชื่อ

(.....)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนโนนหันวิทยายน

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

9. บันทึกผลหลังการสอน

9.1 ผลการสอน

.....

.....

.....

.....

9.2 ปัญหาอุปสรรค

.....

.....

.....

.....

.....

9.3 แนวทางแก้ไขปัญหา

.....

.....

.....

.....

9.4 ผลการแก้ไขปัญหา

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ

(.....)

ตำแหน่ง

วันที่เดือนพ.ศ.....

เอกสารประกอบแผนการจัดกิจกรรมที่ 3

พระบรมฉายาลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

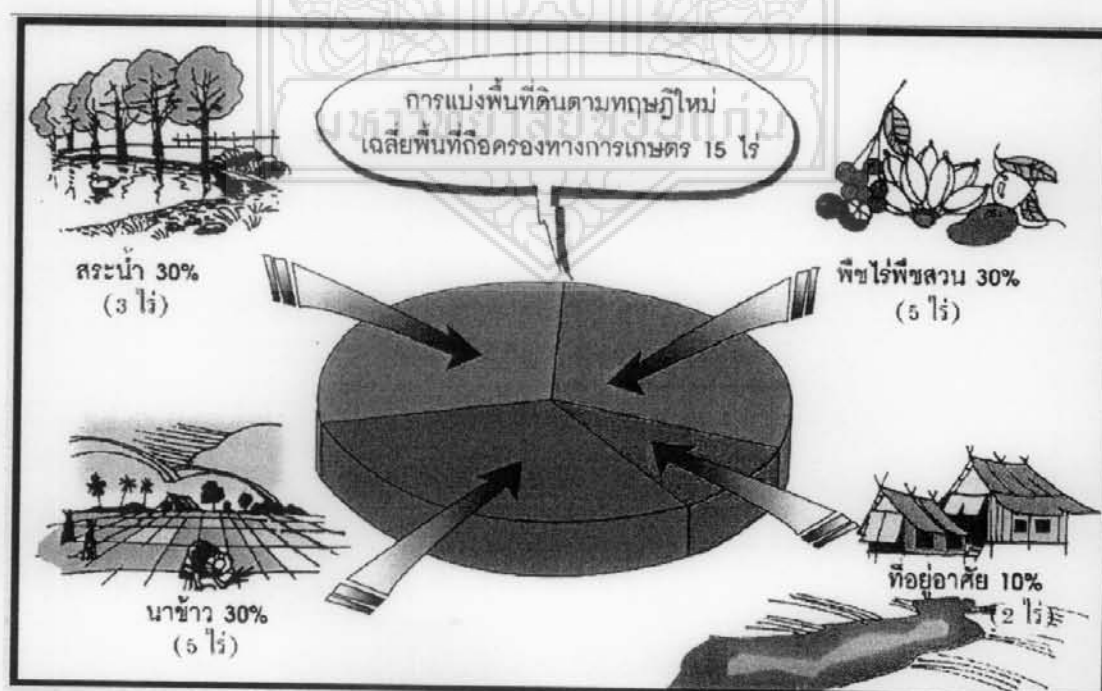
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	ใบความรู้ที่ 3.1	ใช้เวลาศึกษา 20 นาที
ชุมนุมวิทยาศาสตร์	เรื่อง ทฤษฎีใหม่	ที่ปรึกษา นางเอื้องพงศ์ เฉลิมเล่า

ทฤษฎีใหม่

ปัญหาหลักของเกษตรกรในอดีตจนถึงปัจจุบันที่สำคัญประการหนึ่ง คือ การขาดแคลนน้ำเพื่อเกษตรกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตพื้นที่การเกษตรที่ต้องอาศัยน้ำฝน ซึ่งเป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศที่อยู่ในเขตที่มีน้ำฝนค่อนข้างน้อยและส่วนมากจะเป็นนาข้าวและพืชไร่ เกษตรกรยังทำการเพาะปลูกได้ปีละครั้งในช่วงฤดูฝนเท่านั้น และมีความเสี่ยงต่อความเสียหายอันเนื่องมาจากความแปรปรวนของดิน ฟ้า อากาศ และฝนทิ้งช่วง แม้ว่าจะขุดบ่อหรือสระเก็บน้ำไว้ใช้บ้าง แต่ก็ไม่มีขนาดแน่นอน หรือมีปัจจัยอื่น ๆ ที่มีปัญหาให้น้ำใช้ไม่เพียงพอ รวมทั้งระบบปลูกพืชไม่มีหลักเกณฑ์ใด ๆ และส่วนใหญ่จะปลูกพืชชนิดเดียว

ด้วยเหตุนี้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจึงได้พระราชทานพระราชดำริเพื่อเป็นการช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบความยากลำบากดังกล่าวให้สามารถผ่านพ้นช่วงเวลาวิกฤติ โดยเฉพาะการขาดแคลนน้ำได้โดยไม่เดือดร้อนและยากลำบากนัก

พระราชดำรินี้ทรงเรียกว่า “ทฤษฎีใหม่” อันเป็นแนวทางหรือหลักการในการบริหารจัดการที่ดิน และน้ำเพื่อการเกษตรที่ดินขนาดเล็กให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ทฤษฎี : ทำไม้ใหม่

- 1) มีการบริหารและการจัดแบ่งที่ดินแปลงเล็กออกเป็นสัดส่วนชัดเจน เพื่อประโยชน์สูงสุดของเกษตรกรที่ไม่มีใครเคยคิดมาก่อน
- 2) มีการคำนวณโดยหลักวิชาการเกี่ยวกับปริมาณน้ำที่กักเก็บให้พอเพียงต่อการเพาะปลูกได้อย่างเหมาะสมตลอดปี
- 3) มีการวางแผนที่สมบูรณ์แบบสำหรับเกษตรกรรายย่อย โดยมีถึง 3 ขั้นตอน ได้แก่

ทฤษฎีใหม่ขั้นต้น

การจัดสรรพื้นที่อยู่อาศัยและที่ทำกิน

ให้แบ่งพื้นที่ออกเป็น 4 ส่วน ตามอัตราส่วน 30 : 30 : 30 : 10 ซึ่งหมายถึง

พื้นที่ส่วนที่หนึ่ง ประมาณร้อยละ 30 ให้ขุดสระน้ำ เพื่อใช้เก็บกักน้ำฝนในฤดูฝนและใช้เสริมการปลูกพืชในฤดูแล้ง ตลอดจนการเลี้ยงสัตว์น้ำและพืชน้ำต่าง ๆ

พื้นที่ส่วนที่สอง ประมาณร้อยละ 30 ให้ปลูกข้าวในฤดูฝน เพื่อใช้เป็นอาหารประจำวันสำหรับครอบครัวให้พอเพียงตลอดปี เพื่อตัดค่าใช้จ่ายและสามารถพึ่งตนเองได้

พื้นที่ส่วนที่สาม ประมาณร้อยละ 30 ให้ปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น พืชผัก พืชไร่ พืชสมุนไพร ฯลฯ เพื่อใช้เป็นอาหารกลางวัน หากเหลือบริโภคก็นำไปจำหน่าย

พื้นที่ส่วนที่สี่ ประมาณร้อยละ 10 เป็นที่อยู่อาศัย เลี้ยงสัตว์ ถนนหนทาง และโรงเรียนอื่นๆ

หลักการและแนวทางสำคัญของทฤษฎีใหม่

1) เป็นระบบผลิตแบบเศรษฐกิจพอเพียงที่เกษตรกรสามารถเลี้ยงตนเองได้ในระดับที่ก่อนทั้งนี้ชุมชนต้องมีความสามัคคี ร่วมมือร่วมใจในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทำนองเดียวกับการ “ลงแขก” แบบดั้งเดิมเพื่อลดค่าใช้จ่าย

2) เนื่องจากข้าวเป็นปัจจัยหลักที่ทุกครัวเรือนจะต้องบริโภค ดังนั้น จึงประมาณว่าครอบครัวหนึ่งทำนาประมาณ 5 ไร่ จะทำให้มีข้าวกินตลอดปีโดยไม่ต้องซื้อหาในราคาแพง เพื่อยึดหลักพึ่งพาตนเองอย่างมีอิสรภาพ

3) ต้องมีน้ำเพื่อให้เพาะปลูกสำรองไว้ใช้ในฤดูแล้งหรือระยะที่ฝนทิ้งช่วงได้อย่างพอเพียง ดังนั้น จึงจำเป็นต้องกันที่ดินส่วนหนึ่งไว้ขุดสระน้ำ โดยมีหลักว่าจะต้องมีน้ำไว้เพื่อการเพาะปลูกตลอดทั้งปี ทั้งนี้ได้พระราชทานพระราชดำริแนวทางว่าต้องมีน้ำ 1,000 ลูกบาศก์เมตร ต่อการเพาะปลูก 1 ไร่ โดยประมาณ ฉะนั้นเมื่อทำนา 5 ไร่ ทำพืชไร่หรือไม้ผลอีก 5 ไร่ (รวมเป็น 10 ไร่) จะต้องมีน้ำ 10,000 ลูกบาศก์เมตรต่อปี

ดังนั้น หากตั้งสมมติฐานมีพื้นที่ 15 ไร่ ก็จะสามารถกำหนดสูตรคร่าวๆ ว่า แต่ละแปลงประกอบด้วย

- (1) นา 5 ไร่
- (2) พืชไร่พืชสวน 5 ไร่
- (3) สระน้ำ 3 ไร่ ลึก 4 เมตร จุประมาณ 19,000 ลูกบาศก์เมตร ซึ่งเป็น
ประมาณน้ำที่เพียงพอที่จะสำรองไว้ใช้ในยามฤดูแล้ง
- (4) ที่อยู่อาศัยและอื่น ๆ 2 ไร่
- (5) รวมทั้งหมด 15 ไร่

การจัดแบ่งที่ดินเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดนี้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงกำหนดและ
คำนึงจากอัตราการถือครองที่ดินครัวเรือนละ 15 ไร่ อย่างไรก็ตามหากเกษตรกรมีพื้นที่ถือ
ครองมากกว่าหรือน้อยกว่านี้ก็สามารถใช้อัตราส่วน 30 : 30 : 30 : 10 ไปเป็นเกณฑ์ปรับใช้ได้

ทฤษฎีใหม่ขั้นก้าวหน้า

เมื่อเกษตรกรเข้าใจในหลักการและได้ลงมือปฏิบัติตามขั้นที่หนึ่งในที่ดินของตนเองจนได้ผล
แล้ว เกษตรกรก็สามารถพัฒนาตนเองไปสู่ขั้นพอยู่พอกินและตัดค่าใช้จ่ายลงเกือบหมด มีอิสระ
จากสภาพปัจจัยภายนอกและเพื่อให้มีผลสมบูรณ์ยิ่งขึ้น จึงควรที่จะดำเนินตามขั้นที่สองและที่สาม
ตามลำดับ

ทฤษฎีใหม่ขั้นที่สอง

เมื่อเกษตรกรเข้าใจในหลักการและได้ลงมือปฏิบัติในที่ดินของตนเองจนได้ผลแล้ว ก็ต้อง
เริ่มขั้นที่สองคือ ให้เกษตรกรรวมพลังกันในรูปกลุ่ม หรือสหกรณ์ ร่วมแรงร่วมใจกันดำเนินการใน
ด้านต่าง ๆ ดังนี้

- 1) การผลิต (พันธุ์พืช เตรียมดิน ซลประทาน ฯลฯ)

เกษตรกรจะต้องร่วมมือในการผลิต โดยเริ่มตั้งแต่การเตรียมดิน การหาพันธุ์พืช
ปลูก การจัดหาปุ๋ย และอื่น ๆ เพื่อการเพาะปลูก

- 2) การตลาด (ลานตากข้าว ยุ้ง เครื่องสีข้าว การจำหน่ายผลผลิต)

เมื่อมีผลผลิตแล้ว จะต้องเตรียมการต่าง ๆ เพื่อการจำหน่ายผลผลิตให้ได้ผล
ประโยชน์สูงสุด เช่น การเตรียมลานตากข้าวร่วมกัน การจัดหายุ้งรวบรวมข้าว เตรียมหาเครื่องสี
ข้าว ตลอดจนการรวมตัวกันจำหน่ายผลผลิตให้ได้ราคาดีและลดค่าใช้จ่าย

- 3) การเป็นอยู่ (กะปิ น้ำปลา อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ฯลฯ)

ในขณะเดียวกันเกษตรกรต้องมีความเป็นอยู่ที่ดีพอสมควร โดยมีปัจจัยพื้นฐาน
การดำรงชีวิต เช่น อาหารการกินต่าง กะปิ น้ำปลา เสื้อผ้า ที่พอเพียง

- 4) สวัสดิการ (สาธารณสุข กองทุนเงินกู้)

แต่ละชุมชนควรมีควมมีสวัสดิการและบริการที่จำเป็น เช่น มีสถานอนามัยเมื่อ
ยามป่วยไข้ หรือมีกองทุนกู้ยืมเพื่อประโยชน์ในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน

5) การศึกษา (โรงเรียน ทุนการศึกษา)

ชุมชนมีบทบาทในการส่งเสริมการศึกษา เช่น มีกองทุนเพื่อการศึกษาเล่าเรียนให้แก่เยาวชนของชุมชนเอง

6) สังคมและศาสนา

ชุมชนควรเป็นที่รวมในการพัฒนาสังคมและจิตใจ โดยมีศาสนาเป็นที่ยึดเหนี่ยว กิจกรรมทั้งหมดดังกล่าวข้างต้น จะต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นส่วนราชการ องค์กรเอกชน ตลอดจนสมาชิกในชุมชนนั้นเป็นสิ่งสำคัญ

ทฤษฎีใหม่ขั้นที่สาม

เมื่อดำเนินการผ่านพ้นขั้นที่สองแล้ว เกษตรกรหรือกลุ่มเกษตรกรก็ควรพัฒนาไปสู่ขั้นที่สามต่อไป คือ ติดตามหรือประสานงานเพื่อจัดหาทุนหรือแหล่งเงิน เช่น ธนาคารหรือบริษัท ห้างร้านเอกชน มาช่วยในการลงทุนและพัฒนาคุณภาพชีวิต

ทั้งนี้ ทั้งฝ่ายเกษตรกรและฝ่ายธนาคารหรือห้างร้านเอกชนจะได้รับผลประโยชน์ร่วมกัน กล่าวคือ

- เกษตรกรจำหน่ายข้าวได้ในราคาสูง (ไม่ถูกกดราคา)
- ธนาคารหรือห้างร้านเอกชนสามารถซื้อข้าวไว้บริโภคได้ในราคาที่เหมาะสมได้ เพราะรวมกันซื้อในปริมาณมาก (เป็นร้านสหกรณ์จำหน่ายราคาถูก)
- ธนาคารหรือห้างร้านเอกชนสามารถกระจายบุคลากร เพื่อไปดำเนินการกิจกรรมต่าง ๆ ให้เกิดผลดียิ่งขึ้น

ประโยชน์ของทฤษฎีใหม่

จากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ได้ทรงพระราชทานในวโรกาสต่าง ๆ นั้น พอจะสรุปถึงประโยชน์ของทฤษฎีใหม่ได้ ดังนี้

- 1) ให้ประชาชนพออยู่พอกินสมควรแก่สภาพในระดับที่ประหยัด ไม่อดอยาก และเลี้ยงตัวเองได้ตาม “หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง”
- 2) ในหน้าแล้งมีน้ำน้อยก็สามารถนำน้ำที่อยู่ในสระมาทำการเพาะปลูกพืชผักต่าง ๆ ที่ใช้น้ำน้อยได้ โดยไม่เบียดเบียนชลประทาน
- 3) ในปีที่ฝนตกตามฤดูกาลโดยมีน้ำดีตลอดทั้งปี ทฤษฎีใหม่นี้ก็สามารถสร้างรายได้ให้ร่ำรวยได้
- 4) ในกรณีที่เกิดอุทกภัยก็สามารถที่จะฟื้นตัวและช่วยเหลือตัวเองได้ในระดับหนึ่ง โดยทางราชการไม่ต้องช่วยเหลือมากเกินไป เป็นการประหยัดงบประมาณราชการแผ่นดินด้วย

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	ใบความรู้ที่ 3.2	ใช้เวลาศึกษา 20 นาที
ชุมนุมวิทยาศาสตร์	เรื่อง เศรษฐกิจพอเพียง กับทฤษฎีใหม่	ที่ปรึกษา นางเอื้องพงศ์ เฉลิมถำ

เศรษฐกิจพอเพียงกับทฤษฎีใหม่

เศรษฐกิจพอเพียงกับแนวทางปฏิบัติของทฤษฎีใหม่ เป็นแนวทางในการพัฒนาที่นำไปสู่ความสามารถในการพึ่งพาตนเองในระดับต่าง ๆ อย่างเป็นขั้นตอน โดยลดความเสี่ยงเกี่ยวกับความผันแปรของธรรมชาติ หรือการเปลี่ยนแปลงจากปัจจัยต่าง ๆ โดยอาศัยความพอประมาณ และความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี มีความรู้ ความเพียรและความมีอดทน สติและปัญญา การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และความสามัคคี

เศรษฐกิจพอเพียงมีความหมายกว้างกว่าทฤษฎีใหม่ โดยที่เศรษฐกิจพอเพียงเป็นกรอบแนวคิดที่ชี้นำแนวทางและหลักการของทฤษฎีใหม่ ในขณะที่แนวพระราชดำริเกี่ยวกับทฤษฎีใหม่หรือเกษตรทฤษฎีใหม่ ซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนาภาคเกษตรอย่างเป็นขั้นต่อนั้น เป็นตัวอย่างในการใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงในทางปฏิบัติที่เป็นรูปธรรมเฉพาะในพื้นที่ที่เหมาะสม

ทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริ อาจเปรียบเทียบกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมีอยู่ 2 แบบ คือ แบบพื้นฐานและแบบก้าวหน้า ได้ดังนี้

ความพอเพียงในระดับบุคคลและครอบครัวโดยเฉพาะเกษตรกร เป็นเศรษฐกิจพอเพียงแบบพื้นฐาน เทียบได้กับทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 1 ที่มุ่งเน้นแก้ปัญหาเกษตรกรที่อยู่ห่างไกลแหล่งน้ำ ต้องพึ่งน้ำฝนและมีความเสี่ยงจากการที่น้ำไม่เพียงพอ แม้กระทั่งการปลูกข้าวเพื่อบริโภค และมีข้อสมมติว่า มีพื้นที่ดินในการขุดบ่อเพื่อแก้ไขปัญหาน้ำในเบื้องต้นแล้ว จากการแก้ไขปัญหาน้ำจะทำให้เกษตรกรสามารถปลูกข้าวเพื่อบริโภคยังชีพในระดับหนึ่งได้ และใช้ที่ดินส่วนอื่น ๆ สนองความต้องการพื้นฐานของครอบครัว รวมทั้งขายส่วนที่เหลือเพื่อมีรายได้ที่จะเป็นค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่ไม่สามารถผลิตเองได้ ทั้งนี้เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันในตัวให้เกิดขึ้นในระดับครอบครัว

อย่างไรก็ตามแม้กระทั่งในทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 1 ก็จำเป็นที่เกษตรกรต้องรับความช่วยเหลือจากชุมชน ราชการ และภาคเอกชน ตามความเหมาะสม

ความพอเพียงในระดับชุมชนหรือระดับองค์กร เป็นเศรษฐกิจพอเพียงแบบก้าวหน้าซึ่งครอบคลุมทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 2 เป็นเรื่องการสนับสนุนให้เกษตรกรรวมตัวกันเป็นกลุ่มหรือสหกรณ์ หรือการที่ธุรกิจต่าง ๆ รวมตัวกันในลักษณะเครือข่ายวิสาหกิจ

กล่าวคือ เมื่อสมาชิกในแต่ละครอบครัวหรือองค์กรต่าง ๆ มีความพอเพียงขั้นพื้นฐานเป็นเบื้องต้นแล้วก็จะรวมกลุ่มกันเพื่อร่วมมือสร้างประโยชน์ให้แก่กลุ่มและส่วนรวมบนพื้นฐานของ

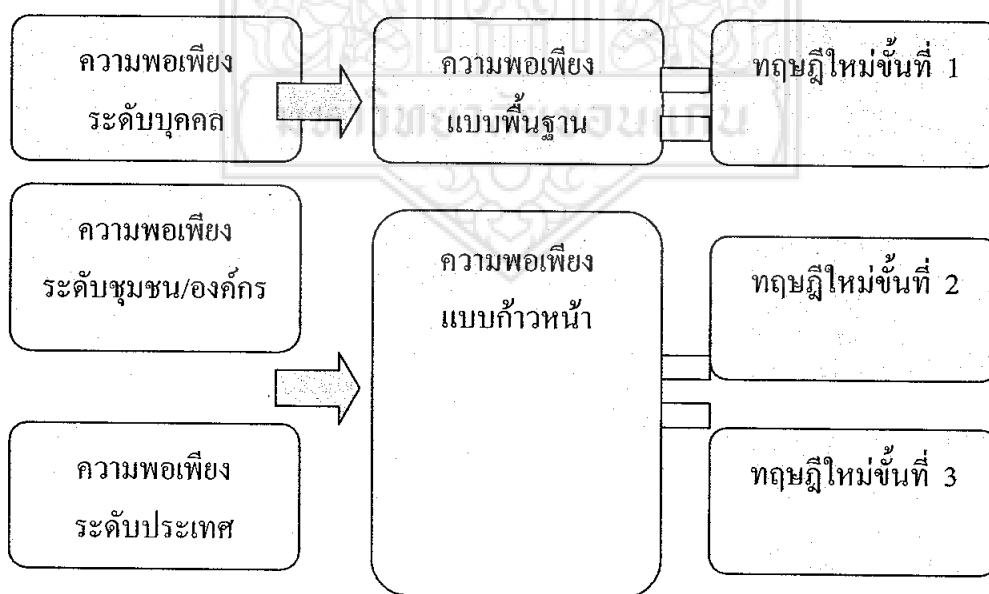
การไม่เบียดเบียนกัน การแบ่งปันความช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามกำลังและความสามารถของตน ซึ่งจะสามารถทำให้ชุมชนโดยรวมหรือเครือข่ายวิสาหกิจนั้นๆ เกิดความพอเพียงในวิถีปฏิบัติอย่างแท้จริง

ความพอเพียงในระดับประเทศ เป็นเศรษฐกิจพอเพียงแบบก้าวหน้า ซึ่งครอบคลุมทฤษฎีใหม่ขั้นที่ 3 ซึ่งส่งเสริมให้ชุมชนหรือเครือข่ายวิสาหกิจสร้างความร่วมมือกับองค์กรต่างๆ ในประเทศ เช่น บริษัทขนาดใหญ่ ธนาคาร สถาบันวิจัย เป็นต้น

การสร้างเครือข่ายความร่วมมือในลักษณะเช่นนี้จะเป็นประโยชน์ในการสืบทอดภูมิปัญญา แลกเปลี่ยนความรู้ เทคโนโลยี และบทเรียนจากการพัฒนา หรือร่วมมือกันพัฒนาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงทำให้ประเทศอันประกอบด้วยชุมชน องค์กร และธุรกิจต่างๆ ที่ดำเนินชีวิตอย่างพอเพียงกลายเป็นเครือข่ายชุมชนพอเพียงที่เชื่อมโยงกันด้วยหลักไม่เบียดเบียนกัน รู้จักแบ่งปัน และช่วยเหลือซึ่งกันและกันในที่สุด

เศรษฐกิจพอเพียงกับทฤษฎีใหม่

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นกรอบแนวคิดที่ชี้บอกหลักการและแนวทางการปฏิบัติของทฤษฎีใหม่ ทฤษฎีใหม่ เหลือเกษตรกรทฤษฎีใหม่ เป็นตัวอย่างการใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงในทางปฏิบัติ

คุณลักษณะของกิจกรรมตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง		
ความพอประมาณ	ความมีเหตุผล	มีภูมิคุ้มกันที่ดี
a. พอเหมาะกับสภาพของ ตน (ปัจจัยภายใน)	c. รู้สาเหตุ - ทำไม	f. คำนึงถึงการเปลี่ยนแปลง ในด้านต่าง ๆ
b. พอควรกับภูมิสังคม (ปัจจัยภายนอก)	d. รู้ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง (วิชาการ/กฎหมาย/ ความเชื่อ/ประเพณี)	g. รู้เท่าทัน และเตรียมความ พร้อม (วางแผน/รอบคอบ/ เรียนรู้/พัฒนาดน/ทำ
(สมดุล)	e. รู้ผลกระทบที่จะเกิดขึ้น ในด้านต่าง ๆ (รอบรู้/ สติปัญญา)	ประโยชน์กับสังคม/รักษ สิ่งแวดล้อม)

การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในด้านต่าง ๆ	
ด้านเศรษฐกิจ	ลดรายจ่าย/เพิ่มรายรับ/ใช้ชีวิตอย่างพอควร/คิดและวางแผนอย่าง รอบคอบ/มีภูมิคุ้มกันไม่เสี่ยงเกินไป/การเผื่อทางเลือกสำรอง
ด้านจิตใจ	มีจิตใจเข้มแข็ง พึ่งตนเองได้/มีจิตสำนึกที่ดี/เอื้ออาทร ประนีประนอม/ นึกถึงผลประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก
ด้านสังคม	ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน/รู้จักสามัคคี/สร้างความเข้มแข็งให้ครอบครัวและ ชุมชน
ด้านทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม	รู้จักใช้และจัดการอย่างฉลาดและรอบคอบ/เลือกใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์อย่างสูงสุด/ฟื้นฟูทรัพยากรเพื่อให้เกิด ความยั่งยืนสูงสุด
ด้านเทคโนโลยี	รู้จักใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม สอดคล้องความต้องการ และ สภาพแวดล้อม (ภูมิสังคม) /พัฒนาเทคโนโลยีจากภูมิปัญญาชาวบ้าน เองก่อน/ก่อให้เกิดประโยชน์กับคนหมู่มาก

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	ใบงานที่ 3.1	ใช้เวลาศึกษา 20 นาที
ชุมนุมวิทยาศาสตร์	เรื่อง ทฤษฎีใหม่	ที่ปรึกษา นางเอื้องพงศ์ เฉลิมเล่า

กลุ่มที่

1.....ประธาน

2.....รองประธาน 6.....เลขานุการ

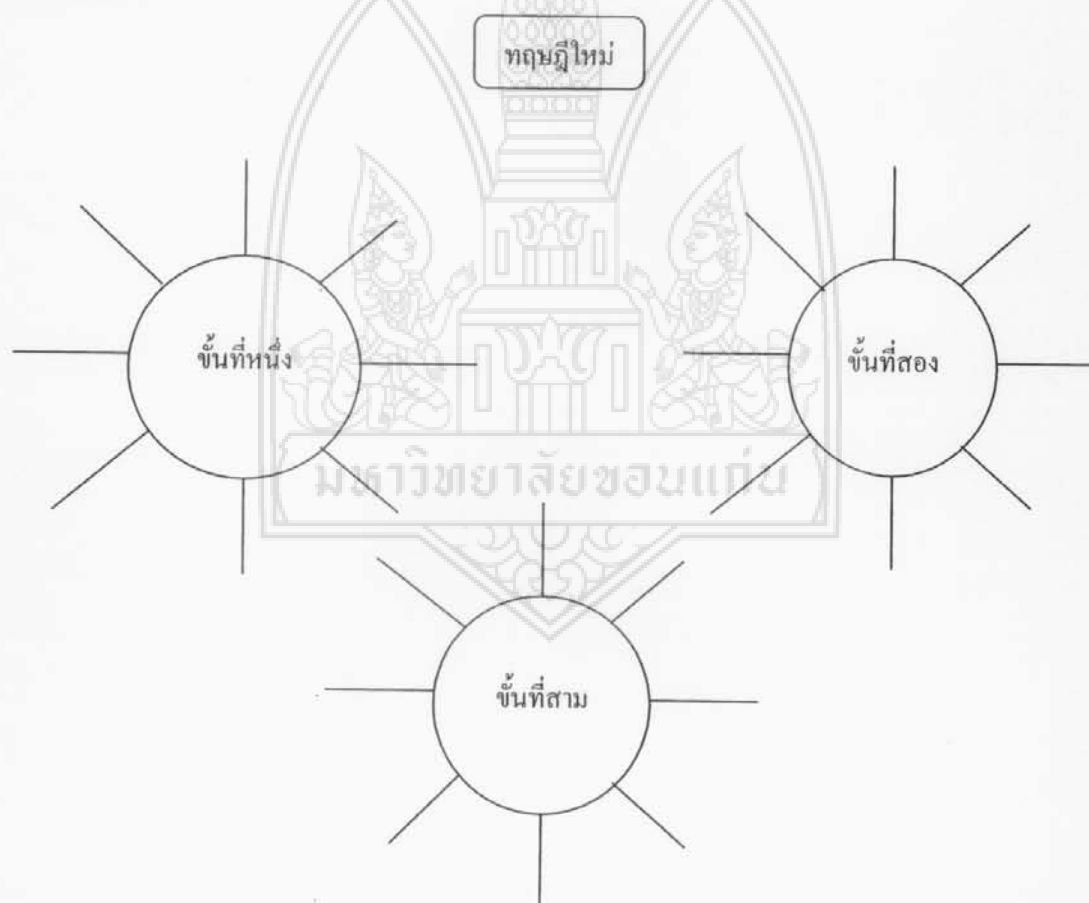
3.....สมาชิกกลุ่ม 7.....สมาชิกกลุ่ม

4.....สมาชิกกลุ่ม 8.....สมาชิกกลุ่ม

5.....สมาชิกกลุ่ม 9.....สมาชิกกลุ่ม

กิจกรรม เมื่อศึกษาเรื่องทฤษฎีใหม่แล้วทำกิจกรรมดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลที่สำคัญ ๆ ของทฤษฎีใหม่มีอะไรบ้าง นำเสนอเป็นผังข้อมูลตามตัวอย่าง หรือ ออกแบบเองได้

แบบทดสอบวัดความรู้เชื่อมโยงปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
สำหรับนักเรียนชุมนุมวิทยาศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โดยใช้แหล่งเรียนรู้ไร่จิตรกรวี ตำบลโนนสะอาด อำเภอชุมแพ จังหวัดขอนแก่น
คำชี้แจง ให้นักเรียนวิเคราะห์สถานการณ์ต่อไปนี้ตามความคิดเห็นของนักเรียน
โดยเชื่อมโยงกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

สถานการณ์ที่ 1

(ให้นักเรียนวิเคราะห์บนพื้นฐานความรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 3 ห่วง 2 เงื่อนไข)

นายคำประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม มีพื้นที่ทำกิน 15 ไร่ แบ่งพื้นที่ทำนาปลูกข้าว 10 ไร่ พื้นที่ที่เหลือ 5 ไร่ปลูกพืชผักเพื่อบริโภคและจำหน่าย รายได้ของครอบครัวได้จากการขายพืชผัก และยังมีรายได้ส่วนหนึ่งจากการแบ่งข้าวที่เหลือจากการบริโภคในครัวเรือนไปขาย ซึ่งรายได้เหล่านี้ถูกนำไปใช้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในครอบครัวและรายได้ส่วนหนึ่งเก็บเป็นเงินออม

ในปี 2550 ได้มีนายทุนมาชักชวนให้เกษตรกรหันมาปลูกอ้อยเนื่องจากโรงงานน้ำตาลรับซื้ออ้อยเป็นจำนวนมากและราคาประกันค่อนข้างสูง โดยมีนายทุนเป็นผู้ให้กู้เงินสำหรับการลงทุนทำไร่อ้อยและจะเรียกเก็บเงินคืนเมื่อเกษตรกรขายอ้อยเรียบร้อยแล้วพร้อมดอกเบี้ยเงินกู้ นายคำตัดสินใจปรับที่นาที่เคยปลูกข้าวหันมาทำไร่อ้อย เพราะเห็นว่ามีคนนำเงินมาลงทุนให้และ การทำไร่อ้อยให้ผลตอบแทนสูงกว่าการทำนาและปลูกพืชผัก

1. จากสถานการณ์ที่กำหนดให้นายคำใช้ความรู้ประกอบการตัดสินใจหรือไม่ อย่างไร ตอบตามความคิดเห็นของนักเรียน

.....

.....

.....

2. การกระทำของนายคำเกิดความเสี่ยงต่อการดำรงชีวิตของครอบครัวหรือไม่ อย่างไร จงอภิปราย

.....

.....

.....

3. การกระทำของนายคำสอคล้องกับการดำเนินชีวิตแบบพอเพียงหรือไม่ อย่างไร จงอธิบาย

.....

.....

.....

.....

สถานการณ์ที่ 2

(ให้นักเรียนวิเคราะห์บนพื้นฐานความรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 3 ห่วง 2 เงื่อนไข)

โรงงานกระดาษมีหน่วยงานเข้ามาตั้งสำนักงานในที่ซึ่งตำบลโนนสะอาด มีพนักงานส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกไม้ยูคาลิปตัส ซึ่งเรียกกันในนาม “ต้นกระดาษ” โดยมีการนำดินพันธุ์มาจำหน่ายในราคาถูกและรับซื้อไม้คืนในราคาประกัน และมีการประชาสัมพันธ์ถึงรายได้เมื่อตัดไม้จำหน่ายซึ่งจะได้รับผลตอบแทนสูงมาก ทำให้ นายทวีซึ่งมีพื้นที่ทำนา 15 ไร่ เห็นว่ารายได้จากการปลูกต้นกระดาษสูงกว่ารายได้จากการทำนาปลูกข้าวจึงตัดสินใจปรับเปลี่ยนพื้นที่ทำนามาปลูกต้นกระดาษแทน

4. จากสถานการณ์ที่กำหนดให้การกระทำของนายทวีใช้ความรู้และคุณธรรมประกอบการตัดสินใจหรือไม่ อย่างไร จงอภิปราย

.....

.....

.....

.....

5. การกระทำของนายทวีทำให้เกิดความเสี่ยงต่อการดำรงชีวิตของครอบครัวหรือไม่อย่างไร

.....

.....

.....

.....

6. การกระทำของนายทวีส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติชุมชนหรือไม่อย่างไร

.....

.....

.....

.....

สถานการณ์ที่ 3

(ให้นักเรียนวิเคราะห์บนพื้นฐานความรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 3 ห่วง 2 เงื่อนไข)

นายทองดีประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยแบ่งพื้นที่ทำกินเป็น 4 ส่วนตามทฤษฎีใหม่
 ดังนี้ พื้นที่ขุดสระเลี้ยงปลาร้อยละ 30 ปลูกข้าวร้อยละ 30 ปลูกพืชไร่พืชสวนร้อยละ 30 ที่อยู่อาศัย
 ร้อยละ 10 ปีที่ผ่านมาปลาที่เลี้ยงไว้ขายได้ราคาดีทำให้มีรายได้จากการขายปลาจำนวนมาก ส่วน
 ข้าวขายได้ราคาต่ำถึงขั้นขาดทุนเมื่อเทียบกับต้นทุนการผลิตข้าว นายทองดีจึงเพิ่มพื้นที่ในการเลี้ยง
 ปลาให้มากขึ้นเพื่อที่จะมีรายได้เพิ่มมากขึ้นโดยปรับเปลี่ยนพื้นที่ทำนาข้าวมาขุดบ่อเลี้ยงปลาแทน

7. การกระทำของนายทองดีสอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในประเด็นต่อไปนี้อย่างไร

7.1 ความมีเหตุผล เพราะ

.....

.....

.....

7.2 ความพอประมาณ เพราะ

.....

.....

.....

7.3 การมีภูมิคุ้มกัน เพราะ

.....

.....

.....

7.4 ความรู้ เพราะ

.....

.....

.....

7.4 ความมีคุณธรรม เพราะ

.....

.....

.....

แบบทดสอบวัดความรู้เชื่อมโยงปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
สำหรับนักเรียนชุมนุมวิทยาศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โดยใช้แหล่งเรียนรู้สวนพฤกษศาสตร์สมุนไพรร่มทองถิ่น อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ

สถานการณ์ที่ 1

ป่าหนองตะแบก มีพื้นที่ติดต่อกับเขาหัวช้าง (ภูเขาศักหนาม) ซึ่งเป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าผาผึ้ง สภาพดินอุดมสมบูรณ์ สภาพป่าเป็นป่าเบญจพรรณ มีความชุ่มชื้นต่อการเจริญเติบโตของพืชพรรณชนิดต่างๆ

เมื่อ 2 – 3 ปีก่อน องค์การบริหารส่วนตำบล มีความคิดว่าจะใช้ป่าหนองตะแบก เป็นที่ฝังกลบขยะของตำบล เพราะเห็นว่าป่าหนองตะแบกเป็นที่สาธารณะ ความคิดนี้ชาวบ้านบางกลุ่มก็เห็นด้วย แต่บางกลุ่มก็ไม่เห็นด้วย

จากสถานการณ์สมมุติข้างต้น นักเรียนจงแสดงความคิดเห็นที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

1. ด้านความมีเหตุผล

.....

.....

2. ด้านความพอประมาณ

.....

.....

3. ด้านการมีภูมิคุ้มกัน

.....

.....

4. ความมีคุณธรรม

.....

.....

5. ความรู้ความเข้าใจ

.....

.....

สถานการณ์ที่ 2

“ชาวบ้านเข้าป่าเก็บเห็ดเก็บหน่อไม้ เพื่อนำมารับประทานในครอบครัวตามฤดูกาล เป็นเช่นนี้ทุกปี ...ปีนี้มีโรงงานมารับซื้อหน่อไม้จำนวนมาก หน่อไม้อะไรก็ได้ ให้ราคาดี ชาวบ้านจึงเข้าป่าหนองตะแบกเก็บหาหน่อไม้ออกมาจนหมด หน่อเล็กๆ ก็ไม่เหลือไว้ เพื่อมาขายให้กับโรงงาน”

จากสถานการณ์ดังกล่าว ให้นักเรียนเชื่อมโยงความเข้าใจเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (ความมีเหตุผล ความพอประมาณ การมีภูมิคุ้มกัน มีคุณธรรม มีความรู้) เพื่อแสดงความเห็นดังนี้

1. เพราะเหตุใด ชาวบ้านจึงต้องเก็บหน่อไม้จนหมดเช่นนั้น

.....

.....

.....

2. ถ้านักเรียนเป็นชาวบ้านเหล่านั้น นักเรียนจะทำเช่นนั้นหรือไม่

เพราะเหตุใด

.....

.....

.....

3. ถ้าหากชาวบ้านไม่ไปเก็บหน่อไม้มากมายจนหมดป่าขนาดนั้น นักเรียนจะแนะนำชาวบ้านให้หารายได้เสริมอย่างไร

.....

.....

.....

4. ถ้าเก็บหน่อไม้มากมายอย่างนี้แล้ว จะส่งผลต่อชาวบ้านในอนาคตอย่างไร

.....

.....

.....

5. “การที่ชาวบ้านเห็นแก่เงินที่จะได้จากการขายหน่อไม้ โดยไม่คำนึงถึงผลเสียที่จะตามมา”

จงวิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นที่มีต่อชาวบ้าน ในประเด็นต่อไปนี้

5.1 ความมีคุณธรรม

5.2 ความรู้ของชาวบ้าน

สถานการณ์ที่ 3

ป่าหนองตะแบก รัฐประกาศให้เป็นที่เลี้ยงสัตว์สาธารณะประโยชน์ มาตั้งแต่ปี 2519 ชาวบ้านจึงเข้าใจว่าใครเข้าไปตัดไม้อย่างไรก็ได้ ดังนั้นช่วงเวลาที่ผ่านมานี้ มียืนต้นชนิดต่างๆ โดยเฉพาะไม้มีค่าทางเศรษฐกิจ เช่น แดง มะค่า ประดู่ ถูกตัดออกไปอย่างมาก ทำให้ปัจจุบันป่าหนองตะแบกไม่เหลือต้นไม้ใหญ่ไว้เลย มีเพียงต้นไม้ขนาดกลางและขนาดเล็ก ซ้ำยังถูกไฟไหม้ป่าเกือบทุกปี

จากสถานการณ์สมมุติข้างต้น นักเรียนจงแสดงความคิดเห็นดังต่อไปนี้

1. หากป่าหนองตะแบกถูกตัด ไม้ออกไปขนาดนั้น

- จะส่งผลกระทบต่อดินหรือไม่

- จะส่งผลกระทบต่อปริมาณเห็ด (ที่กินได้) หรือไม่

- จะส่งผลกระทบต่อการใช้ที่ดินหรือไม่

- จะส่งผลกระทบต่อสัตว์ป่าเล็กๆ พวกกระรอก กระแต นก หนู แมลง หรือไม่

2. จากผลกระทบในข้อ 1 ผลพวงจะส่งกระทบต่อไปยังชาวบ้านหรือไม่

เพราะเหตุใด

.....

.....

3. จากสถานการณ์ที่สมมุติขึ้น ชาวบ้านได้นำหลักการเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้หรือไม่

.....

.....

4. หากจะวิเคราะห์ตามสถานการณ์นี้ ชาวบ้านควรนำหลักการเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้อย่างไร

- ด้านความมีเหตุผล

.....

.....

- ด้านความพอประมาณ

.....

.....

- ด้านการมีภูมิคุ้มกัน

.....

.....

- ความมีคุณธรรม

.....

.....

- ความรู้ความเข้าใจ

.....

.....

.....

.....

แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน

คำชี้แจง 1. แบบสอบถามนี้สำหรับนักเรียนที่ใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน

2. โปรดเขียนเครื่องหมาย ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับความเหมาะสมของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1.ด้านสาระการเรียนรู้					
1.1 สาระการเรียนรู้มีความน่าสนใจ					
1.2 สาระการเรียนรู้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน					
1.3 ช่วยให้นักเรียนเห็นความสำคัญของ ท้องถิ่นของตนเอง					
1.4 นักเรียนรู้สึกรัก ภูมิใจและเห็นคุณค่าของ ภูมิปัญญาที่มีในท้องถิ่นของตน					
2.ด้านกิจกรรมการเรียนรู้					
2.1 การจัดกิจกรรมโดยใช้แหล่งเรียนรู้ใน ชุมชนมีความน่าสนใจ					
2.2 เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความ เหมาะสมดีแล้ว					
2.3 นักเรียนมีความสนุกสนานและได้รับ ความรู้จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
2.4 นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้					
2.5นักเรียนได้ฝึกคิดแก้ปัญหาในการจัด กิจกรรมการเรียนรู้					
2.6 นักเรียนได้ร่วมแสดงความคิดเห็นและ เสนอแนะแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้					
2.7 นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้จากการทำ กิจกรรมไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน					

รายการ	ระดับความคิดเห็น				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
3. ด้านแหล่งเรียนรู้ในชุมชน 3.1 การเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงทำให้มีความน่าสนใจและสนุกสนาน 3.2 การเรียนรู้จากสิ่งที่มีอยู่ใกล้ตัวทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี 3.3 การเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนทำให้นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น 3.4 นักเรียนต้องการให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน					
4.ด้านวิทยากรท้องถิ่น 4.1 วิทยากรท้องถิ่นช่วยให้นักเรียนสนใจในกิจกรรมมากขึ้น 4.2 ครู/วิทยากรท้องถิ่นสามารถสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ 4.3 ครู/วิทยากรท้องถิ่นเอาใจใส่นักเรียนได้ทั่วถึงทุกคน 4.4 นักเรียนสามารถสอบถามสิ่งที่สงสัยและขอคำแนะนำในการทำกิจกรรมได้จากครู/วิทยากรท้องถิ่น					

ข้อเสนอแนะอื่นๆ

.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ค
ตัวอย่างผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตารางที่ 5 คะแนนความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้เศรษฐกิจพอเพียงหลังใช้แหล่งเรียนรู้
ไร่จิตรกรวี

การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยของข้อมูลจากแบบวัดความสามารถในการเชื่อมโยงของ
นักเรียน ใช้เกณฑ์ในการวิเคราะห์และแปลผลดังนี้

คะแนน 11-15 หมายถึง มีความสามารถเชื่อมโยงได้ในระดับมาก

คะแนน 6-10 หมายถึง มีความสามารถเชื่อมโยงได้ในระดับปานกลาง

คะแนน 1-5 หมายถึง มีความสามารถเชื่อมโยงได้ในระดับน้อย

ที่	สถานการณ์ที่ 1					สถานการณ์ที่ 2					สถานการณ์ที่ 3					รวม	แปลผล		
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5		น้อย	ปานกลาง	มาก
1.	/	/	/	/	/	/	/		/	/		/		/		11			/
2.	/	/	/	/			/			/		/				8		/	
3.	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/		/				11			/
4.	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	15			/
5.	/	/	/				/			/	/	/	/	/	/	11			/
6.	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	15			/
7.	/	/	/	/	/		/		/	/						8		/	
8.	/	/	/	/	/		/				/	/	/	/	/	11			/
9.	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	15			/
10.	/	/		/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	14			/
11.	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	15			/
12.	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	15			/
13.	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/		/		/	/	13			/
14.	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/		/		/	/	13			/
15.	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/		/	/	14			/
16.	/	/	/	/	/	/	/				/	/		/	/	11			/

ตารางที่ 5 คะแนนความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้เศรษฐกิจพอเพียงหลังใช้แหล่งเรียนรู้
ไร่จิตรกรวี (ต่อ)

ที่	สถานการณ์ที่ 1					สถานการณ์ที่ 2					สถานการณ์ที่ 3					รวม	แปลผล		
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5		น้อย	ปานกลาง	มาก
17.	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	13			/
18.	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	11			/
19.	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	11			/
20.	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	11			/
21.	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	14			/
22.	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	15			/
23.	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	13			/
24.	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	12			/
25.	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	11			/
รวม																		2	23

ความหมาย, 1=พอประมาณ 2=มีเหตุมีผล 3=มีภูมิคุ้มกัน 4= มีความรู้ 5=มีคุณธรรม
ระดับความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ 5 ส่วน คือ พอประมาณ มีเหตุมีผล มีภูมิคุ้มกัน
มีความรู้และ มีคุณธรรม จำนวน 3 สถานการณ์ รวม 15 คะแนน

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ตารางที่ 6 คะแนนความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้เศรษฐกิจพอเพียงหลังใช้แหล่งเรียนรู้
สวนพฤกษศาสตร์สมุนไพรร่องดิน

การแปลความหมายของค่าเฉลี่ยของข้อมูลจากแบบวัดความสามารถในการเชื่อมโยงของ
นักเรียน ใช้เกณฑ์ในการวิเคราะห์และแปลผลดังนี้

คะแนน 11-15 หมายถึง มีความสามารถเชื่อมโยงได้ในระดับมาก

คะแนน 6-10 หมายถึง มีความสามารถเชื่อมโยงได้ในระดับปานกลาง

คะแนน 1-5 หมายถึง มีความสามารถเชื่อมโยงได้ในระดับน้อย

ที่	สถานการณ์ที่ 1					สถานการณ์ที่ 2					สถานการณ์ที่ 3					รวม	แปลผล		
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5		น้อย	ปานกลาง	มาก
1.	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	14			/
2.	/		/	/		/	/				/					6		/	
3.	/	/		/		/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	13			/
4.	/	/	/	/	/	/	/		/	/	/	/	/	/	/	14			/
5.	/			/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	13			/
6.	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	15			/
7.	/		/	/	/	/			/	/	/		/	/	/	11			/
8.	/	/	/	/	/	/	/			/	/	/	/			11			/
9.	/	/	/	/	/	/	/	/			/	/	/			11			/
10.	/	/		/	/	/			/	/	/	/	/	/	/	12			/
11.	/					/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	11			/
12.	/				/	/				/	/				/	6		/	
13.	/				/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	12			/
14.	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/			/	/	13			/
15.	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	15			/
16.	/			/	/	/	/	/	/	/	/			/	/	11			/
17.	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	15			/

ตารางที่ 6 คะแนนความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้เศรษฐกิจพอเพียงหลังใช้แหล่งเรียนรู้
สวนพฤกษศาสตร์สมุนไพรท้องถิ่น (ต่อ)

ที่	สถานการณ์ที่ 1					สถานการณ์ที่ 2					สถานการณ์ที่ 3					รวม	แปลผล		
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5		น้อย	ปานกลาง	มาก
18.	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	15			/
19.	/	/				/					/					4	/		
20.	/			/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	13			/
21.	/					/	/	/	/	/	/			/	/	9		/	
22.	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	15			/
23.	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	15			/
24.	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	/	15			/
25.	/	/				/	/				/	/				6		/	
รวม																	1	4	20

ความหมาย, 1=พอประมาณ 2=มีเหตุมีผล 3=มีภูมิคุ้มกัน 4= มีความรู้ 5=มีคุณธรรม
ระดับความสามารถในการเชื่อมโยงความรู้ 5 ส่วน คือ พอประมาณ มีเหตุมีผล มีภูมิคุ้มกัน
มีความรู้และ มีคุณธรรม จำนวน 3 สถานการณ์ รวม 15 คะแนน

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ตารางที่ 7 แสดงผลการศึกษาคำความคิดเห็นของนักเรียนจากการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนไร่จิตรกรวิ

รายการ	ระดับความคิดเห็น							แปลผล
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านสาระการเรียนรู้								
1.1 สาระการเรียนรู้มีความน่าสนใจ	13	11	1			4.48	0.585	มาก
1.2 สาระการเรียนรู้เหมาะสมกับสภาพปัจจุบัน	18	4	3			4.60	0.71	มากที่สุด
1.3 ช่วยให้นักเรียนเห็นความสำคัญของท้องถิ่นของตนเอง	19	5	1			4.72	0.54	มากที่สุด
1.4 นักเรียนรู้สึกรัก ภูมิใจและเห็นคุณค่าของภูมิปัญญาที่มีในท้องถิ่นตน	15	9	1			4.56	0.58	มากที่สุด
รวมด้านสาระการเรียนรู้	65	29	6			4.59	0.60	มากที่สุด
2. ด้านกิจกรรมการเรียนรู้								
2.1 การจัดกิจกรรมโดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนมีความน่าสนใจ	14	9	2			4.48	0.65	มาก
2.2 เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมมีความเหมาะสมดีแล้ว	7	12	6			4.04	0.73	มาก
2.3 นักเรียนมีความสนุกสนานและได้รับความรู้จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	19	6				4.76	0.44	มากที่สุด
2.4 นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	20	4	1			4.76	0.52	มากที่สุด
2.5 นักเรียนได้ฝึกคิดแก้ปัญหาในการจัด กิจกรรมการเรียนรู้	11	11	3			4.32	0.69	มาก

ตารางที่ 7 แสดงผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนจากการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนไร่จิตรกวี (ต่อ)

รายการ	ระดับความคิดเห็น							
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
2.6 นักเรียนได้ร่วมแสดงความคิดเห็นและเสนอแนะแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	14	10	1			4.52	0.59	มากที่สุด
2.7 นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้จากการทำกิจกรรมไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน	15	8	2			4.52	0.65	มากที่สุด
รวมด้านกิจกรรมการเรียนรู้	100	60	15			4.49	0.65	มาก
3. ด้านแหล่งเรียนรู้ในชุมชน								
3.1 การเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงทำให้มีความน่าสนใจและสนุกสนาน	13	11	1			4.48	0.59	มาก
3.2 การเรียนรู้จากสิ่งที่มีอยู่ใกล้ตัวทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี	16	8	1			4.60	0.58	มากที่สุด
3.3 การเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนทำให้นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น	15	8	2			4.52	0.65	มากที่สุด
3.4 นักเรียนต้องการให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน	12	13				4.48	0.51	มาก
รวมด้านแหล่งเรียนรู้ในชุมชน	65	40	4			4.52	0.58	มากที่สุด
4. ด้านวิทยากรท้องถิ่น								
4.1 วิทยากรท้องถิ่นช่วยให้นักเรียนสนใจในกิจกรรมมากขึ้น	11	12	1	1		4.32	0.75	มาก

ตารางที่ 7 แสดงผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนจากการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนไร่จิตรกวี (ต่อ)

รายการ	ระดับความคิดเห็น							
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
4.2 ครู/วิทยากรท้องถิ่นสามารถสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้	15	7	3			4.48	0.71	มาก
4.3 ครู/วิทยากรท้องถิ่นเอาใจใส่นักเรียนได้ทั่วถึงทุกคน	15	9	1			4.56	0.58	มากที่สุด
4.4 นักเรียนสามารถสอบถามสิ่งที่สงสัยและขอคำแนะนำในการทำกิจกรรมได้จากครู/วิทยากรท้องถิ่น	21	4				4.84	0.37	มากที่สุด
รวมด้านวิทยากรท้องถิ่น	62	32	5	1		4.55	0.64	มากที่สุด
รวม	283	161	30	1		4.53	0.62	มากที่สุด

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ตารางที่ 8 แสดงผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนจากการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ใน
ชุมชนสวนพฤกษศาสตร์สมุนไพรร่องหิน

รายการ	ระดับความคิดเห็น							แปลผล
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)	$\bar{X}$	S.D.	
1. ด้านสาระการเรียนรู้								
1.1 สาระการเรียนรู้มีความ น่าสนใจ	10	13	2			4.32	0.63	มาก
1.2 สาระการเรียนรู้เหมาะสม กับสภาพปัจจุบัน	6	14	5			4.04	0.68	มาก
1.5 ช่วยให้นักเรียนเห็นความ สำคัญของท้องถิ่นของตนเอง	14	10	1			4.48	0.59	มาก
1.6 นักเรียนรู้สึกรัก ภูมิใจและ เห็นคุณค่าของภูมิปัญญาที่มีใน ท้องถิ่นตน	18	6	1			4.68	0.56	มากที่สุด
รวมด้านสาระการเรียนรู้	48	43	9			4.27	0.68	มาก
2. ด้านกิจกรรมการเรียนรู้								
2.1 การจัดกิจกรรมโดยใช้ แหล่งเรียนรู้ในชุมชนมีความ น่าสนใจ	15	8	2			4.52	0.65	มากที่สุด
2.2 เวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรม มีความเหมาะสมดีแล้ว	9	10	5	1		4.08	0.86	มาก
2.3 นักเรียนมีความสนุกสนาน และได้รับความรู้จากการจัด กิจกรรมการเรียนรู้	11	12	2			4.36	0.64	มาก
2.4 นักเรียนได้มีส่วนร่วมใน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้	11	9	5			4.24	0.78	มาก
2.5 นักเรียนได้ฝึกคิดแก้ปัญหา ในการจัด กิจกรรมการเรียนรู้	3	8	3	1		3.92	0.64	มาก

ตารางที่ 8 แสดงผลการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนจากการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนสวนพฤกษศาสตร์สมุนไพรรท้องถิ่น (ต่อ)

รายการ	ระดับความคิดเห็น						S.D.	แปลผล
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	$\bar{X}$		
2.6 นักเรียนได้ร่วมแสดงความคิดเห็นและเสนอแนะแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3	12	9	1		3.68	0.75	มาก
2.7 นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้จากการทำกิจกรรมไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน	12	9	4			4.32	0.75	มาก
รวมด้านกิจกรรมการเรียนรู้	64	78	30	3		4.16	0.76	มาก
3. ด้านแหล่งเรียนรู้ในชุมชน								
3.1 การเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงทำให้มีความน่าสนใจและสนุกสนาน	13	10	1	1		4.40	0.76	มาก
3.2 การเรียนรู้จากสิ่งที่มีอยู่ใกล้ตัวทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี	14	8	3			4.44	0.71	มาก
3.3 การเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนทำให้นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น	15	8	2			4.52	0.65	มากที่สุด
3.4 นักเรียนต้องการให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน	13	10	2			4.44	0.65	มาก
รวมด้านแหล่งเรียนรู้ในชุมชน	55	36	8	1		4.44	0.70	มาก
4. ด้านวิทยากรท้องถิ่น								
4.1 วิทยากรท้องถิ่นช่วยให้นักเรียนสนใจในกิจกรรมมากขึ้น	14	6	4	1		4.32	0.90	มาก

ตารางที่ 8 แสดงผลการศึกษาคำคิดเห็นของนักเรียนจากการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้ใน
ชุมชนสวนพฤกษศาสตร์สมุนไพรรท้องถิ่น (ต่อ)

รายการ	ระดับความคิดเห็น						S.D.	แปลผล
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)	$\bar{X}$		
4.2 ครู/วิทยากรท้องถิ่น สามารถสร้างบรรยากาศที่เอื้อ ต่อการเรียนรู้	13	10	2			4.44	0.65	มาก
4.3 ครู/วิทยากรท้องถิ่นเอาใจ ใส่นักเรียนได้ทั่วถึงทุกคน	10	12	2		1	4.20	0.91	มาก
4.4 นักเรียนสามารถสอบถาม สิ่งที่สงสัยและขอคำแนะนำใน การทำกิจกรรมได้จากครู/ วิทยากรท้องถิ่น	10	11	3	1		4.20	0.81	มาก
รวมด้านวิทยากรท้องถิ่น	47	39	11	2	1	4.29	0.82	มาก
รวม	214	196	58	6	1	4.26	0.75	มาก

ภาคผนวก ง
ตัวอย่างผลงานนักเรียน

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

โครงการ

เรื่อง ความสัมพันธ์ของชาวบ้านน้ำพุป่าหินลาด
กับป่าหนองตะแบก

จัดทำโดย

1. ค.ญ.กนกวรรณ เตือนประโยชน์
2. ค.ญ.เบญญาภา ไกรรัตน์
3. น.ส.ชุลีกร แพงไทย
4. น.ส.เมย์วิภา ขวัญทอง
5. น.ส.ทัศนีย์ กุดจอมศรี
6. นาย สุรศักดิ์ เจริญถิ่น

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/2

เสนอ

คุณครู เอื้อพงศ์ เฉลิมเล่า

ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2551

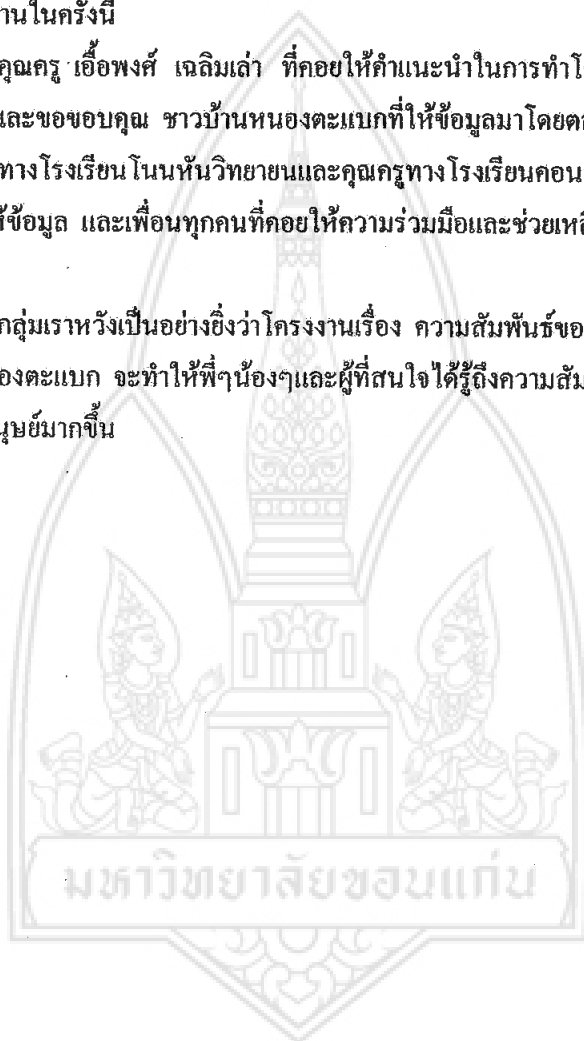
โรงเรียนโนนหันวิทยายน

กิตติกรรมประกาศ

โครงการเรื่อง ความสัมพันธ์ของชาวบ้านกับป่าหนองตะแบก สำเร็จลง
ได้ด้วยความกรุณาของคุณครูในหมวดวิทยาศาสตร์ และคุณครูที่ปรึกษา
โครงการในครั้งนี้

คุณครู เอื้อพงศ์ เฉลิมเล่า ที่คอยให้คำแนะนำในการทำโครงการใน
ครั้งนี้และขอขอบคุณ ชาวบ้านหนองตะแบกที่ให้ข้อมูลมาโดยตลอด และ
คุณครูทางโรงเรียนโนนหันวิทยายนและคุณครูทางโรงเรียนคอนสารวิทยาคมที่
คอยให้ข้อมูล และเพื่อนทุกคนที่คอยให้ความร่วมมือและช่วยเหลือในด้าน
ต่างๆ

กลุ่มเราหวังเป็นอย่างยิ่งว่าโครงการเรื่อง ความสัมพันธ์ของชาวบ้านกับ
ป่าหนองตะแบก จะทำให้เพื่อนๆและผู้สนใจได้รู้ถึงความสัมพันธ์ของป่า
และมนุษย์มากขึ้น

บทคัดย่อ

โครงการเรื่อง ความสัมพันธ์ของชาวบ้านกับป่าหนองตะแบก เป็นโครงการที่ได้ออกศึกษาจากทางชาวบ้านน้ำพุป่าหินลาดและป่าหนองตะแบก ที่ชาวบ้านได้ทำการอนุรักษ์พื้นที่ป่าหนองตะแบกไว้ และนำเอาของป่าไปใช้ประโยชน์มากมาย ซึ่งคณะผู้จัดทำได้มีความสนใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของชาวบ้านกับป่าจึงได้ศึกษาและจัดทำโครงการเรื่องนี้ขึ้น โดยชาวบ้านได้อาศัยประโยชน์จากป่าในการนำของป่ามาใช้ประโยชน์และป่าก็มีความอุดมสมบูรณ์มีป่าเพิ่มขึ้น โดยชาวบ้านปลูกขึ้น ในโครงการเรื่องนี้ได้ศึกษาและเก็บรวบรวมเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของป่าหนองตะแบกประโยชน์ความสัมพันธ์

บทที่ 1

บทนำ

สภาพป่าหนองตะแบกเป็นป่าเบญจพรรณผสมเต็งรัง มีพื้นที่ 563 ไร่เศษ มีพื้นที่เป็นแนวยาวไปตามดินเขาหัวช้าง (ภูเขาผึกหนาม) ของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าผาผึ้ง เป็นป่ากันชนระหว่างพื้นที่ทำกินของชาวบ้านกับพื้นที่ของป่าอนุรักษ์ของเขตรักษาป่าผาผึ้ง ส่วนที่จัดเป็นแหล่งรู้ มีพื้นที่ 50 ไร่เศษ แบ่งเป็นเส้นทางศึกษาธรรมชาติ ในลักษณะเดินรอบแหล่งเรียนรู้ และเส้นทางย่อยอีก 2 เส้นทางเดินด้านในแหล่งเรียนรู้ ที่มาของชื่อป่าหนองตะแบกเพราะป่ามีต้นหนองตะแบกเยอะและใหญ่ ชาวบ้านที่นั่นอาศัยป่าหนองตะแบกโดยการเข้าไปเก็บของป่า เช่น หน่อไม้ ลำไผ่ เห็ด สมุนไพร ไม้เป็นอาหาร เป็นยารักษาโรค เป็นต้น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของชาวบ้านกับป่า
2. เพื่อศึกษาที่มาของป่าหนองตะแบก
3. เพื่อศึกษาเกี่ยวกับการนำเอาของที่อยู่ในป่ามาใช้ประโยชน์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง

แหล่งเรียนรู้”สวนพฤกษศาสตร์สมุนไพรท้องถิ่น”(ป่าสาธารณะหนองตะแบก)

สภาพป่าหนองตะแบก

เป็นป่าเบญจพรรณผสมเต็งรัง มีพื้นที่ 563 ไร่เศษ มีพื้นที่เป็นแนวยาวไปตามคันเขาหัวช้าง (ภูเขาผักหนาม) ของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าผาผึ้ง เป็นป่ากันชนระหว่างพื้นที่ทำกินของชาวบ้านกับพื้นที่ป่าอนุรักษ์ของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าผาผึ้ง ส่วนที่จัดเป็นแหล่งเรียนรู้ มีพื้นที่ 50 ไร่เศษ แบ่งเป็นเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ ในลักษณะเดินรอบเป็นแนววงกลมรอบแหล่งเรียนรู้ และเส้นทางย่อยอีก 2 เส้นทางเดินด้านในแหล่งเรียนรู้ การเข้าถึงแหล่งเรียนรู้

จากถนนสายหลัก ชุมแพ-หล่มสัก เข้าไปยังสวนพฤกษศาสตร์สมุนไพรท้องถิ่น เป็นระยะทาง 500 เมตร สภาพเส้นทางเป็นดินลูกรัง ขรุขระ เป็นร่องดินที่เกิดจากกัดเซาะของน้ำในฤดูฝน ก่อนขึ้นเส้นทางด้วยรถยนต์ลำบากในช่วงฤดูฝน แต่สะดวกในฤดูแล้ง

ดินและพืชในแหล่งเรียนรู้

ดิน เป็นดินที่มีค่า PH ระดับ 7.6 ก่อนไปทางดินเค็ม พืชมีทั้งไม้ยืนต้น ไม้พุ่ม ไม้เถาเลื้อย และเฟิร์น ส่วนใหญ่ล้วนเป็นสมุนไพรรักษาโรคของคนในท้องถิ่นที่มีคุณค่า เช่น เก๊กฮวย กระทือ กะทวยขาว กำลังวัวเถลิง กำลังเสือโคร่ง กวาวเครือแดง ประดู่เล้ง หรือประดู่เหลือง ขางทม กะบก เลื่อม เป็นต้น รวมไปถึงพืชอาหารชนิดต่างๆ เช่น นูกเหียงคง กระเจียว ผักหวาน หน่อไม้ เห็ด เป็นต้น

การใช้ประโยชน์จากป่าหนองตะแบก และแหล่งเรียนรู้

ชาวบ้านเข้าไปเก็บหาหน่อไม้ เห็ด และพืชอาหารชนิดอื่นๆ เพื่อไปรับประทาน และขาย นอกจากนี้จะเข้าไปตัดไม้เพื่อนำไปก่อสร้างบ้าน คอกสัตว์ และกระท่อม (เถียงนา) และมีตัดกิ่งเล็กไปสะสมทำพินบ้างพอสมควร

สภาพปัญหา

ป่าถูกรุกทำลายโดยชาวบ้านที่มีที่ดินทำกินติดกับพื้นที่ป่าหนองตะแบก รุกไล่พื้นที่ป่าที่เล็กลงทีละน้อย ด้วยการไถดิน ไถคันพื้นที่เข้าไปเรื่อยๆ ทุก ๆ ปี ทำให้พื้นที่ป่าหนองตะแบกลดน้อยลงเหลือเพียง 297 ไร่เศษ ในขณะที่เดียวกันชาวบ้านได้เข้าไปตัดไม้

ใหญ่ออกไปจนหมด เหลือเพียงไม้ขนาดกลางและขนาดเล็ก และที่สำคัญป่าหนอง
ตะแบกมักจะมีไฟไหม้ประจำปีในช่วงเดือน มกราคม – เมษายน

การดำเนินการขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น (อบต.ทุ่งนาเลา)

อบต.ทุ่งนาเลา ได้ดำเนินการวัดแนวเขตป่าหนองตะแบกอีกครั้ง เพื่อให้ได้พื้นที่
ป่ากินมาตามเดิม โดยขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการ

บทที่ 3

วัสดุอุปกรณ์และวิธีการดำเนินงาน

วัสดุอุปกรณ์

1. คินสอ
2. ยางลบ
3. ไม้บรรทัด
4. คอมพิวเตอร์
5. เครื่องปริ้นเตอร์

วิธีดำเนินการ

1. กำหนดหัวข้อที่จะศึกษาค้นคว้า
2. วางแผนที่จะศึกษาค้นคว้า
3. ค้นคว้าและศึกษาหาข้อมูล
4. นำข้อมูลที่ได้มาเรียบเรียงให้ถูกต้อง
5. นำส่งครูพิจารณา
6. รับฟังคำพิจารณาและข้อบกพร่องต่างๆเพื่อนำมาแก้ไข
7. นำข้อบกพร่องไปปรับปรุงแก้ไขโครงงาน
8. จัดทำเป็นรูปเล่มส่งและนำเสนอคุณครู

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

บทที่ 4

ผลการศึกษาและอภิปราย

จากการศึกษาจากป่าหนองตะแบกและชาวบ้านน้ำพุป่าหินลาด ซึ่งกลุ่ม เราได้ความรู้มากมาย เช่น ได้รู้ถึงความสัมพันธ์ของมนุษย์กับป่าสิ่งมีชีวิตทุก อย่างไม่ว่าจะเป็นมนุษย์หรือสัตว์แม้แต่ป่าก็ต้องพึ่งพาอาศัยกันทั้งนั้น โดย ชาวบ้านก็นำของป่าไปขาย ไปใช้เป็นอาหาร และชาวบ้านที่นั่นก็ช่วยกัน ปลุกป่าทดแทนและช่วยกันอนุรักษ์ป่า รุงดูแลรักษาพื้นที่ป่าหนองตะแบกไว้เป็น แหล่งเรียนรู้พุทธศาสนาสถาปัตยกรรมไพร่ท้องถิ่น เพราะพื้นที่ป่าหนองตะแบกมี สมุนไพรมากมายหลายชนิดแต่ละชนิดก็มีสรรพคุณแตกต่างกันไปพื้นที่ป่า หนองตะแบกจะมีดินตะแบกมากและดินใหญ่และในพื้นที่ป่าจะมีไม้มีค่า ในช่วงฤดูฝนก็จะมีเห็ดซึ่งชาวบ้านก็จะเข้ามาเก็บเห็ดป่าเพื่อนำไปขายและไว้ กิน สภาพป่าหนองตะแบกเป็นป่าเบญจพรรณผสมเต็งรัง มีพื้นที่ 563 ไร่มี พื้นที่ มีพื้นที่ 50 ไร่เศษ แบ่งเป็นเส้นทางศึกษาธรรมชาติ ในลักษณะเดินรอบ แหล่งเรียนรู้ ในรอบ 1 ปี จะมีไฟป่าเกิดขึ้น 1 ครั้ง ในช่วงเดือนมีนาคม – เมษายน

บทที่ 5

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาจากป่าหนองตะแบกและชาวบ้านนำพุป่าหินลาด ได้ความรู้มากมายเกี่ยวกับการใช้ชีวิตของชาวบ้านที่มีความสัมพันธ์กับป่าและเราก็ได้รู้ว่าต้นไม้แต่ละชนิดในป่ามีประโยชน์และมีคุณค่ากับชาวบ้านอย่างไร เช่น การนำไปเป็นยารักษาโรค เป็นสมุนไพร นำไม้ไปสร้างบ้าน ถึงชาวบ้านจะนำต้นไม้ไปใช้แต่ชาวบ้านก็ปลูกทดแทนและในป่าก็มีเห็ดที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและชาวบ้านได้เก็บไปขายเป็นรายได้ของชาวบ้าน และยังมีต้นไม้ที่เกิดขึ้นเองออกหน่อและชาวบ้านได้เก็บไปขายและกินเป็นอาหาร

ข้อเสนอแนะ

- 1.ควรให้ทุกคนศึกษาเกี่ยวกับด้านอื่นของป่าหนองตะแบก
- 2.ควรให้ศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ชาวบ้านกับป่าหนองตะแบกและที่มาของป่าหนองตะแบก
- 3.ควรให้ศึกษาเกี่ยวกับต้นไม้ที่เป็นไม้มค่าในป่าหนองตะแบก
- 4.ควรให้ศึกษาเกี่ยวกับต้นไม้ที่เป็นสมุนไพรในป่าหนองตะแบก
- 5.ควรให้ศึกษาเกี่ยวกับสัตว์ที่มีอยู่ในป่าหนองตะแบก

**แบบทดสอบวัดความรู้เชื่อมโยงปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
สำหรับนักเรียนชุมนุมวิทยาศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3**

คำชี้แจง ให้นักเรียนวิเคราะห์สถานการณ์ต่อไปนี้ตามความคิดเห็นของนักเรียนโดยเชื่อมโยงกับ
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

สถานการณ์ที่ 1

(ให้นักเรียนวิเคราะห์บนพื้นฐานความรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 3 ช่วง 2 เงื่อนไข)

นายคำประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม มีพื้นที่ทำกิน 15 ไร่ แบ่งพื้นที่ทำนาปลูกข้าว 10 ไร่ พื้นที่ที่เหลือ 5 ไร่ปลูกพืชผักเพื่อบริโภคและจำหน่าย รายได้ของครอบครัวได้จากการขายพืชผัก และยังมียาขายได้ส่วนหนึ่งจากการแบ่งข้าวที่เหลือจากการบริโภคในครัวเรือนไปขาย ซึ่งรายได้เหล่านี้ถูกนำไปใช้เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในครอบครัวและรายได้ส่วนหนึ่งเก็บเป็นเงินออม

ในปี 2550 ได้มีนายทุนมาชักชวนให้เกษตรกรหันมาปลูกอ้อยเนื่องจากโรงงานน้ำตาลรับซื้ออ้อยเป็นจำนวนมากและราคาประกันค่อนข้างสูง โดยมีนายทุนเป็นผู้ให้กู้เงินสำหรับการลงทุนทำไร่อ้อยและจะเรียกเก็บเงินคืนเมื่อเกษตรกรขายอ้อยเรียบร้อยแล้วพร้อมดอกเบี้ยเงินกู้ นายคำตัดสินใจปรับพื้นที่ที่เคยปลูกข้าวหันมาทำไร่อ้อย เพราะเห็นว่ามีคนนำเงินมาลงทุนให้และการทำไร่อ้อยให้ผลตอบแทนสูงกว่าการทำนาและปลูกพืชผัก

1. จากสถานการณ์ที่กำหนดให้นายคำใช้ความรู้ประกอบการตัดสินใจหรือไม่ อย่างไร ตอบตามความคิดเห็นของนักเรียน

ไม่พอเพียง ด้านความรู้จะปลูกอ้อยได้หรือไม่
หรือถ้าถึงแม้จะปลูกแล้วขายได้ก็ไม่มีเงินลงทุน
จะขาดทุนที่ปลูกอ้อยไม่ได้

2. การกระทำของนายคำเกิดความเสียดต่อการดำรงชีวิตของครอบครัวหรือไม่ อย่างไร จงอธิบาย

เสียด ถ้าได้ทำไร่แล้วปลูกอ้อยไม่ได้ขาดทุน จึงทำให้
ครอบครัวไม่มีเงินออม มีหนี้สินตอ

3. การกระทำของนายคำสอนคล้อยกับการดำเนินชีวิตแบบพอเพียงหรือไม่ อย่างไร จงอธิบาย
 เพราะเหตุแห่งความดีความชอบมาก ความพอเพียงที่ดี
 ความดีความชอบยิ่ง ยิ่งดียิ่งงาม ยิ่งดียิ่งงาม

สถานที่ 2

(ให้นักเรียนวิเคราะห์บนพื้นฐานความรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 3 ห่วง 2 เงื่อนไข)

โรงงานกระดาษมีหน่วยงานเข้ามาตั้งสำนักงานในท้องที่ตำบลโนนสะอาด มีพนักงานส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกไม้ยูคาลิปตัส ซึ่งเรียกกันในงานว่า “ต้นกระดาษ” โดยมีการนำดินพันธุ์มาจำหน่ายในราคาถูกและรับซื้อไม้คืนในราคาประกัน และมีการประชาสัมพันธ์ถึงรายได้เมื่อตัดไม้จำหน่ายซึ่งจะได้รับผลตอบแทนสูงมาก ทำให้เกษตรกรซึ่งมีพื้นที่ทำนา 15 ไร่ เห็นว่ารายได้จากการปลูกต้นกระดาษสูงกว่ารายได้จากการทำนาปลูกข้าวจึงตัดสินใจปรับเปลี่ยนพื้นที่ทำนามาปลูกต้นกระดาษแทน

4. จากสถานการณ์ที่กำหนดให้ การกระทำของนายทวีใช้ความรู้และคุณธรรมประกอบการตัดสินใจหรือไม่ อย่างไร จงอภิปราย

๗๕. ความว่า: ราชบัณฑิตยสถานฯ ได้แจ้งให้ตั้งแห่ง สืบค้นรักษา
ความอุดมสมบูรณ์ พยานหลักฐานที่ปรากฏในชุดที่ ๗๒ ที่ราชบัณฑิตย
สถานได้จัดทำขึ้นแล้ว เพื่อให้ทราบถึงที่มาของคำในภาษาไทย

5. การกระทำของนายทวิทำให้เกิดความเสี่ยงต่อการดำรงชีวิตของครอบครัวหรือไม่อย่างไร

เจ้าหญิงอเล็กซานดรา พระราชธิดาองค์ที่สามของซาร์นิโคลัสที่ 2 แห่งรัสเซีย ทรงเสกสมรสกับเจ้าชายเฟรเดอริก ออสการ์แห่งรัสเซีย

6. การกระทำของนายทวิส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติชุมชนหรือไม่อย่างไร

ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติชุมชนหรือไม่อย่างไร
 ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติชุมชนหรือไม่อย่างไร
 รายได้ของชุมชนที่ได้รับจากการทำเกษตรกรรม
 ลดลงเนื่องจากมีการทำเกษตรกรรม
 ลดลงเนื่องจากมีการทำเกษตรกรรม

สถานการณ์ที่ 3

(ให้นักเรียนวิเคราะห์บนพื้นฐานความรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 3 ห่วง 2 เงื่อนไข)

นายทองดีประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยแบ่งพื้นที่ทำกินเป็น 4 ส่วนตาม
 ทฤษฎีใหม่ดังนี้ พื้นที่ขุดสระเลี้ยงปลาร้อยละ 30 ปลูกข้าวร้อยละ 30 ปลูกพืชไร่พืชสวนร้อยละ 30
 ที่อยู่อาศัยร้อยละ 10 ปีที่ผ่านมาปลาที่เลี้ยงไว้ขายได้ราคาดีทำให้มีรายได้จากการขายปลาจำนวน
 มาก ส่วนข้าวขายได้ราคาต่ำถึงขั้นขาดทุนเมื่อเทียบกับต้นทุนการผลิตข้าว นายทองดีจึงเพิ่มพื้นที่ใน
 การเลี้ยงปลาให้มากขึ้นเพื่อที่จะมีรายได้เพิ่มมากขึ้นโดยปรับเปลี่ยนพื้นที่ทำนาข้าวมาขุดบ่อเลี้ยง
 ปลาแทน

7. การกระทำของนายทองดีสอดคล้องกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในประเด็นต่อไปนี้
 อย่างไร

7.1 ความมีเหตุผล เพราะ

..... ได้ทำนาแล้วขาดทุนได้ทำปลาเลี้ยงก็ได้กำไรเพิ่มขึ้น
 แต่ได้กำไรจากปลาเลี้ยงได้กำไรเพิ่มขึ้นได้กำไรเพิ่มขึ้นได้กำไรเพิ่มขึ้นได้กำไรเพิ่มขึ้น
 ได้กำไรเพิ่มขึ้นได้กำไรเพิ่มขึ้นได้กำไรเพิ่มขึ้นได้กำไรเพิ่มขึ้นได้กำไรเพิ่มขึ้นได้กำไรเพิ่มขึ้น

7.2 ความพอประมาณ เพราะ

..... ไม่ควรใช้ทุนมากเกินไปเพราะได้กำไรเพิ่มขึ้นได้กำไรเพิ่มขึ้นได้กำไรเพิ่มขึ้นได้กำไรเพิ่มขึ้น
 ขาดทุนได้กำไรเพิ่มขึ้นได้กำไรเพิ่มขึ้นได้กำไรเพิ่มขึ้นได้กำไรเพิ่มขึ้นได้กำไรเพิ่มขึ้นได้กำไรเพิ่มขึ้น
 ปลอดภัยเพราะได้กำไรเพิ่มขึ้นได้กำไรเพิ่มขึ้นได้กำไรเพิ่มขึ้นได้กำไรเพิ่มขึ้นได้กำไรเพิ่มขึ้นได้กำไรเพิ่มขึ้น

7.3 การมีภูมิคุ้มกัน เพราะ

เรา ทดสอบ วัคซีน ๑ ครั้ง ต่อ ๑ ปี เพื่อ ระวัง ไข้หวัด ใหญ่
 ๑ ครั้ง ต่อ ๑ ปี เพื่อ ระวัง ไข้หวัด ใหญ่ และ ไข้หวัด ใหญ่
 ๑ ครั้ง ต่อ ๑ ปี เพื่อ ระวัง ไข้หวัด ใหญ่

7.4 ความรู้ เพราะ

เรา ทดสอบ วัคซีน ๑ ครั้ง ต่อ ๑ ปี เพื่อ ระวัง ไข้หวัด ใหญ่
 ๑ ครั้ง ต่อ ๑ ปี เพื่อ ระวัง ไข้หวัด ใหญ่ และ ไข้หวัด ใหญ่
 ๑ ครั้ง ต่อ ๑ ปี เพื่อ ระวัง ไข้หวัด ใหญ่

7.4 ความมีคุณธรรม เพราะ

เรา ทดสอบ วัคซีน ๑ ครั้ง ต่อ ๑ ปี เพื่อ ระวัง ไข้หวัด ใหญ่
 ๑ ครั้ง ต่อ ๑ ปี เพื่อ ระวัง ไข้หวัด ใหญ่ และ ไข้หวัด ใหญ่
 ๑ ครั้ง ต่อ ๑ ปี เพื่อ ระวัง ไข้หวัด ใหญ่

ชื่อ น.ส. กานต์ งามใจ สติ วิชา เลขที่ ๑

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

แบบทดสอบวัดความรู้เชื่อมโยงปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
ชื่อ ชญาณิภา ไรศครอน เลขที่ 12
สถานการณ์ที่ 1

ป่าหนองตะแบก มีพื้นที่ติดต่อกับเขาหัวช้าง (ภูเขาศักพนาม) ซึ่งเป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์น้ำ
ผืนป่าสภาพดินอุดมสมบูรณ์ สภาพป่าเป็นป่าเบญจพรรณ มีความชุ่มชื้นต่อการเจริญเติบโตของพืช
พรรณชนิดต่างๆ
เมื่อ 2-3 ปีก่อน องค์การบริหารส่วนตำบล มีความคิดว่าจะใช้ป่าหนองตะแบก เป็นที่ฝัง
กลบขยะของตำบล เพราะเห็นว่าป่าหนองตะแบกเป็นที่สาธารณะ ความคิดนี้ชาวบ้านบางกลุ่มก็เห็น
ด้วย แต่บางกลุ่มก็ไม่เห็นด้วย

จากสถานการณ์สมมุติข้างต้น นักเรียนจงแสดงความคิดเห็นที่มีต่อองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.)

1. ด้านความมีเหตุผล ไม่เห็นด้วย เพราะว่าดินนั้นเหมาะปลูกพืช
ข้าว ตำลึง มะม่วง กล้วย ฝรั่ง โดยกล้วย
2. ด้านความพอประมาณ ไม่เห็นด้วยเพราะป่า
งาม ก็ควรให้เป็นสาธารณะ
3. ด้านการมีภูมิคุ้มกัน ถ้าป่าไม่ถูกทำลาย ผลไม้ก็ไม่ตกผล
ธรรมาธิปไตย
4. ความมีคุณธรรม ไม่เห็นด้วย เพราะ ไม่มีการ คัดเลือก
คณะกรรมการ
5. ความรู้ความเข้าใจ ไม่เห็นด้วยเท่า เพราะ ถ้าไม่ทำป่าไม้ ผลไม้ไม่ตก
ต้องทำตามฤดูกาล เพราะชาวบ้านที่ขึ้นมานั้นก็มีการปลูกพืช
อาหารทำการเกษตร ก็ต้องขึ้นว่าขึ้นพืช

สถานการณ์ที่ 2

“ชาวบ้านเข้าป่าเก็บเห็ดเก็บหน่อไม้เพื่อนำมารับประทานในครอบครัวตามฤดูกาล เป็นเช่นนี้ทุกปี ...ปีนี้มีโรงงานมารับซื้อหน่อไม้จำนวนมาก หน่อไม้อะไรก็ได้ ให้ราคาดี ชาวบ้านจึงเข้าป่าหนอง ตะแบกเก็บหาหน่อ ไม้ออกมาจนหมด หน่อเล็กๆ ก็ไม่เหลือไว้ เพื่อมาขายให้กับโรงงาน”

จากสถานการณ์ดังกล่าว ให้นักเรียนเชื่อมโยงความเข้าใจเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (ความ มีเหตุผล ความพอประมาณ การมีภูมิคุ้มกัน มีคุณธรรม มีความรู้) เพื่อแสดงความคิดเห็นดังนี้

1. เพราะเหตุใด ชาวบ้านจึงต้องเก็บหน่อไม้จนหมดเช่นนั้น เพราะ เห็นว่าโรงงานหักหัว
รับซื้อหน่อไม้ให้ราคาสูง และ รับหน่อไม้ทุกชนิด
2. ถ้านักเรียนเป็นชาวบ้านเหล่านั้น นักเรียนจะทำเช่นนั้นหรือไม่ ไม่
เพราะเหตุใด เพราะ ถ้าทำอย่างนั้นแล้ว ผลกระทบที่จะตามมา เช่น การโดน
ไล่ล่า เก็บป่า เป็นต้น
3. ถ้าหากชาวบ้านไม่ไปเก็บหน่อไม้มากมายจนหมดป่าขนาดนั้น นักเรียนจะแนะนำชาวบ้านให้หา รายได้เสริมอย่างไร หาหน่อไม้ชนิดอื่นแล้วส่งผลกระทบต่อป่า เช่น การโดน
ไล่ล่า เก็บป่า เป็นต้น
4. ถ้าเก็บหน่อไม้มากมายอย่างนี้แล้ว จะส่งผลกระทบต่อชาวบ้านในอนาคตอย่างไร ป่าจะไม่มีต้นไม้
เพราะ หน่อไม้ที่เก็บจนหมดแล้ว ต้นไม้จะตาย และ หน่อไม้ก็จะเกิด
เป็นอันขาด
5. “การที่ชาวบ้านเห็นแก่เงินที่จะได้จากการขายหน่อไม้ โดยไม่คำนึงถึงผลเสียที่จะตามมา”
จงวิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นที่มีต่อชาวบ้าน ในประเด็นต่อไปนี้
5.1 ความมีคุณธรรม ไม่มีความดีเพราะเห็นแก่ได้
และไม่คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม
- 5.2 ความรู้ของชาวบ้าน ความรู้ยังน้อย ถ้าความรู้มากก็จะคิดเห็น
ผลกระทบที่จะตามมา แต่ถ้าขาดความรู้ว่าหากทำมาก ก็จะคิด
เห็นแก่ได้

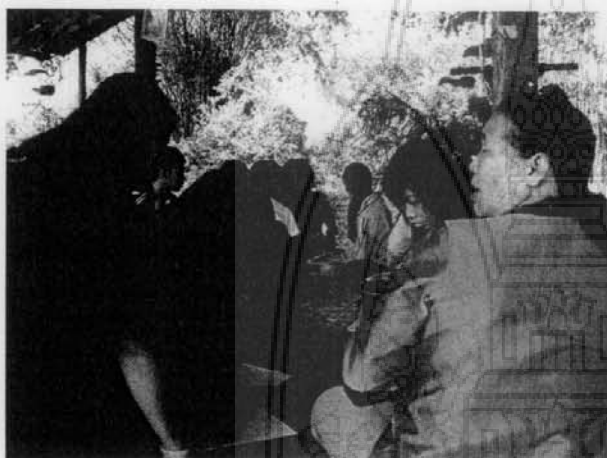
สถานการณ์ที่ 3

ป่าหนองตะแบก รัฐบาลประกาศให้เป็นที่เลี้ยงสัตว์สาธารณะประโยชน์ มาตั้งแต่ปี 2519 ชาวบ้านจึงเข้าใจว่าใครเข้าไปตัดไม้อย่างไรก็ได้ ดังนั้นช่วงเวลาที่ผ่านมานี้ มีขึ้นต้นชนิดต่างๆ โดยเฉพาะไม้ที่ค่าทางเศรษฐกิจ เช่น แดง มะค่า ประดู่ ถูกตัดออกไปอย่างมาก ทำให้ปัจจุบันป่าหนองตะแบกไม่เหลือต้นไม้ใหญ่ไว้เลย มีเพียงต้นไม้นานาขนาดกลางและขนาดเล็ก ซ้ำยังถูกไฟไหม้ป่าเกือบทุกปี

จากสถานการณ์สมมุติข้างต้น นักเรียนจงแสดงความคิดเห็นดังต่อไปนี้

1. หากป่าหนองตะแบกถูกตัดไม้ออกไปขนาดนั้น
 - จะส่งผลกระทบต่อดินหรือไม่ ส่งผลกระทบต่อดิน
 - จะส่งผลกระทบต่อปริมาณเห็ด (ที่กินได้) หรือไม่ ส่งผลกระทบต่อปริมาณเห็ด
 - จะส่งผลกระทบต่อการใช้ที่ดินหรือไม่ ส่งผลกระทบต่อการใช้ที่ดิน
 - จะส่งผลกระทบต่อสัตว์ป่าเล็กๆ พวกกระรอก กระแต นก หนู แมลง หรือไม่ ส่งผลกระทบต่อสัตว์ป่าเล็กๆ
2. จากผลกระทบในข้อ 1 ผลพวงจะส่งผลกระทบต่อชาวบ้านหรือไม่ ส่งผลกระทบต่อชาวบ้าน
 เพราะเหตุใด เพราะชาวบ้านที่นั่นส่วนใหญ่จะเก็บของป่ามาขาย ถ้าต้นไม้ใหญ่จะหายไปก็จะมีเงินได้น้อยลง
3. จากสถานการณ์ที่สมมุติขึ้น ชาวบ้านได้นำหลักการเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้หรือไม่ ใช่
4. หากจะวิเคราะห์ตามสถานการณ์นี้ ชาวบ้านควรนำหลักการเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้อย่างไร
 - ด้านความมีเหตุผล การจะตัดก่อนที่จะทำ
อะไรก็ให้ชาวบ้านป่า เช่น การปลูกต้นไม้ เป็นต้น
 - ด้านความพอประมาณ ห้ามตัดป่าออกจนหมดป่าพอหักกิ่งก้าน
ไม่ให้ตัดนำออกมาจากกิ่งก้านแล้วทำไม้ 100 กวา
นั้นต่อไปจากป่า
 - ด้านการมีภูมิคุ้มกัน ถ้าไม่คุ้มก็อย่าทำทุกอย่างอย่างนั้น
ถ้าไม่คุ้มป่าก็ไม่ต้องทำอะไรเลย
 - ความมีคุณธรรม ไม่คิดจนจนจนจน คิดก่อนที่จะทำ
ถ้าไม่คุ้มก็อย่าทำ
 - ความรู้ความเข้าใจ ชาวบ้านอย่าตัดป่าจนหมด
เพราะชาวบ้านยังชอบปลูกต้นไม้

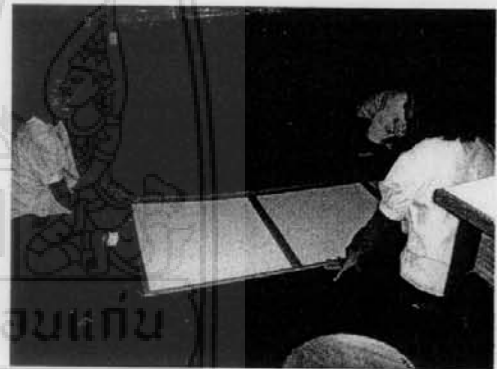
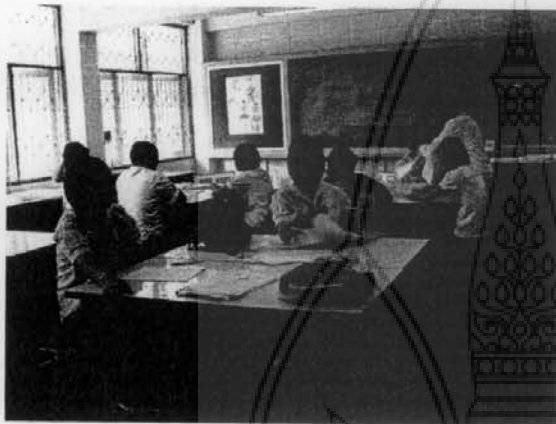

ศึกษาแหล่งเรียนรู้ไร่จิตรกรวิ โดยมี
คุณแม่เดือนจิตร พงษ์ไทย เจ้าของไร่
วิทยากรให้ความรู้

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ทำโครงการเพื่อนำเสนอ
และสอบวัดผลสัมฤทธิ์

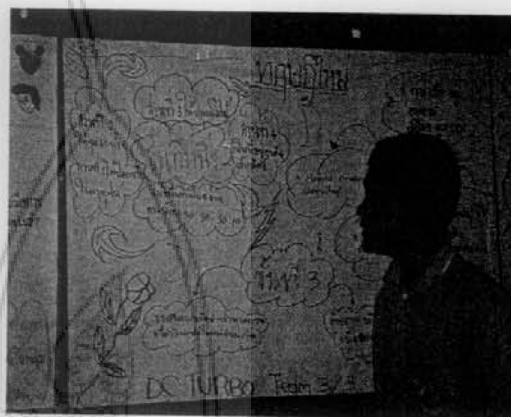
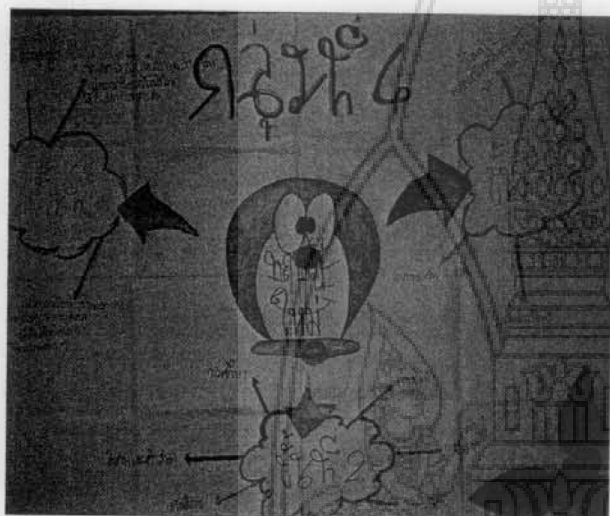
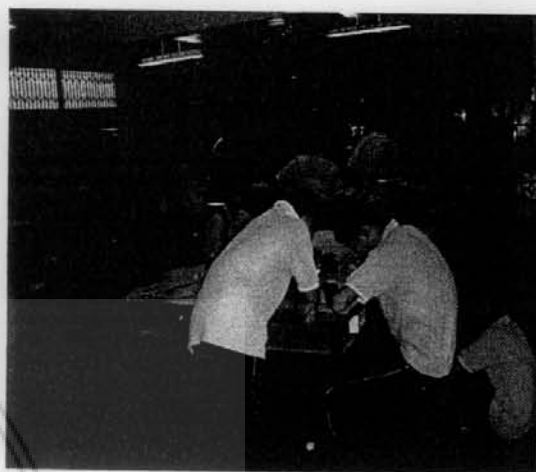

ศึกษาแหล่งเรียนรู้ป่าหนองตะแบก
โดยมีวิทยากรท้องถิ่นคือชาวบ้าน
น้ำพุหินลาด

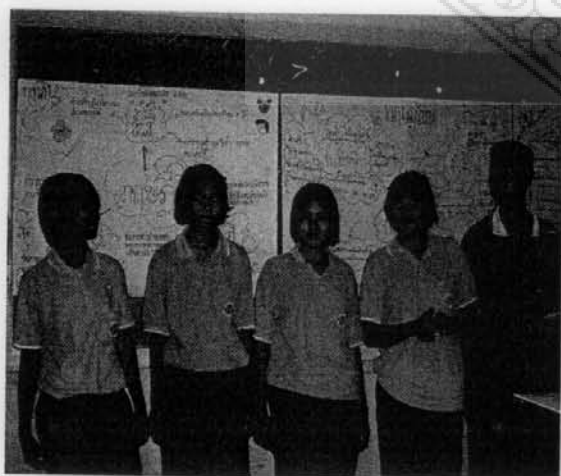

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

มหาวิทยาลัยขอนแก่น
กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ชุมนุม
วิทยาศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ภาคผนวก ฉ

หนังสือราชการ

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น โทร. 12580
 ที่ ศธ 0514.5/ 0312 วันที่ 11 ธันวาคม 2550
 เรื่อง ขอแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพโรจน์ เต็มเตชาติพงศ์

ด้วย นางเอื้องพงศ์ เฉลิมเล่า รหัสประจำตัว 495050255-6 นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ผลของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน” ในการศึกษาครั้งนี้ จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของแบบสอบถาม และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยก่อนนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์ ในการนี้ คณะศึกษาศาสตร์ พิจารณาแล้วเห็นว่าท่าน เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และมีประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอแต่งตั้งเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบและพิจารณาเครื่องมือดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

 (รองศาสตราจารย์วัลลภา อาริรัตน์)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ
 ปฏิบัติราชการแทนคณบดีคณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ที่ ศธ 0514.5/ 0449

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 40002

๑๖ ธันวาคม 2550

เรื่อง ขออนุญาตแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนโนนหันวิทยายน

ด้วย นางเอื้องพงศ์ เกลิมเล่า รหัสประจำตัว 495050255-6 นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาสิ่งแวดล้อมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ผลของการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน” ในการศึกษาครั้งนี้ จำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและพิจารณาเนื้อหาของแบบสอบถาม และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยก่อนนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำวิทยานิพนธ์ ในครั้งนี้ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น พิจารณาแล้วเห็นว่า

1. นางอุบล สมท่า ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ
2. นางอารี ราชสาร ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ

เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และมีประสบการณ์เป็นอย่างดี จึงใคร่ขอแต่งตั้งเป็นผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบและพิจารณาเครื่องมือดังกล่าว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์ และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

มหาวิทยาลัยขอนแก่น

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์วิมลมา อาริรัตน์)

รองคณบดีฝ่ายวิชาการ

ปฏิบัติราชการแทนคณบดีคณะศึกษาศาสตร์

สำนักงานวิชาการ

โทร. 0-4320-2853

โทรสาร 0-4334-3454